

2092/55
1550M

KÖZZÉTÉTEL
PÉLDÁNY

8827

73848

Kivonat

Daganatellenes vegyületek, gyógyászati készítmények, eljárás
azok előállítására és kezelési eljárás

THE RESEARCH FOUNDATION OF THE STATE UNIVERSITY OF NEW YORK,
Albany, NY, US

INDENA S.p.A., Milánó, IT

A bejelentés napja: 1994. 03. 24.

Elsőbbsége: 1993. 03. 26. (08/040,189) US

A nemzetközi bejelentés száma: PCT/US94/03215

A nemzetközi közzététel száma: WO 94/22856

A találmány az (I) és (II) általános képletű, daganatellenes
hatású vegyületekre és azok előállítási eljárására
vonatkozik, ahol a képletekben

R^1 jelentése helyettesítetlen vagy helyettesített egyenes
vagy elágazó láncú alkil-, alkenil- vagy alkinilcsoport,
helyettesítetlen vagy helyettesített aril- vagy hetero-
arilcsoport, helyettesítetlen vagy helyettesített ciklo-
alkil-, heterocikloalkil-, cikloalkenil- vagy hetero-
cikloalkenilcsoport;

R^2 jelentése helyettesítetlen vagy helyettesített egyenes
vagy elágazó láncú alkil-, alkenil- vagy alkinilcsoport,
cikloalkil-, heterocikloalkil-, cikloalkenil-, hetero-
cikloalkenil-, aril-, vagy heteroarilcsoport; vagy

R^2 jelentése $RO-$, $RS-$ vagy $RR'N-$ általános képletű csoport,
amelyekben

R jelentése helyettesítetlen vagy helyettesített egye-
nes vagy elágazó láncú alkil-, alkenil- vagy alkinil-
csoport, cikloalkil-, heterocikloalkil-, ciklo-
alkenil-, heterocikloalkenil-, aril- vagy hetero-
arilcsoport;

R' jelentése hidrogénatom vagy R fentebb megadott
jelentésével azonos;

R és R' gyűrűs szerkezetté kapcsolódhat össze;

- R^3 jelentése hidrogénatom vagy acil- vagy alkil- vagy alkenil- vagy alkinil- vagy helyettesítetlen vagy helyettesített cikloalkil-, heterocikloalkil-, cikloalkenil- vagy heterocikloalkenilcsoport, vagy helyettesítetlen vagy helyettesített aril- vagy heteroarilcsoport vagy hidroxil-védőcsoport;
- R^4 jelentése hidrogénatom vagy acilcsoport vagy alkil-, alkenil- vagy alkinilcsoport, helyettesítetlen vagy helyettesített cikloalkil-, heterocikloalkil-, cikloalkenil- vagy heterocikloalkenilcsoport, helyettesítetlen vagy helyettesített aril- vagy heteroarilcsoport, vagy hidroxil-védőcsoport;
- R^5 jelentése hidrogénatom vagy acilcsoport vagy alkil-, alkenil- vagy alkinilcsoport, helyettesítetlen vagy helyettesített cikloalkil-, heterocikloalkil-, cikloalkenil- vagy heterocikloalkenilcsoport, helyettesítetlen vagy helyettesített aril- vagy heteroarilcsoport vagy hidroxil-védőcsoport;
- R^6 jelentése hidrogénatom vagy acilcsoport vagy alkil-, alkenil- vagy alkinilcsoport, helyettesítetlen vagy helyettesített cikloalkil-, heterocikloalkil-, cikloalkenil- vagy heterocikloalkenilcsoport, helyettesítetlen vagy helyettesített aril- vagy heteroarilcsoport vagy hidroxil-védőcsoport;
- R^5 és R^6 gyűrűs szerkezetté kapcsolódhat össze;
- R^7 jelentése 1-20 szénatomos acilcsoport;
- R^8 jelentése hidrogénatom vagy hidroxil-védőcsoport.

jelölés: (I) (II)

5-8

1550M

2. E 42/95
KÖZZÉTÉTELI
PÉLDÁNY

8837

A

Képviselő: Gödölle, Kékes, Mészáros & Szabó
Szabadalmi és Védjegy Iroda
1024 Budapest, Keleti Károly u. 13/b.

Daganatellenes vegyületek, gyógyászati készítmények, eljárás
azok előállítására és kezelési eljárás

THE RESEARCH FOUNDATION OF THE STATE UNIVERSITY OF NEW YORK,
Albany, NY, US

INDENA S.p.A., Milánó, IT

Feltalálók: OJIMA Iwao, Stony Brook, NY, US
BOMBARDELLI Ezio, Milánó, IT

A bejelentés napja: 1994. 03. 24.

Elsőbbsége: 1993. 03. 26. (08/040,189) US

A nemzetközi bejelentés száma: PCT/US94/03215

A nemzetközi közzététel száma: WO 94/22856

Ez a munka részben a National Institute of Health
(GM42798) támogatásával készült.

A találmány új, daganatellenes hatású taxánokra, ezen
vegyületek prekursoraira, a vegyületeket tartalmazó készítményekre

ményekre és a vegyületek előállítására alkalmas eljárásokra, valamint daganatok ezen új vegyületekkel való kezelésére vonatkozik.

A taxolt jelenleg a legizgalmasabb "vezető" vegyületnek tekintik a rák kemoterápiájában. A taxol a *Taxus Brevifolia* (csendes-óceáni tiszafa) háncsából izolált komplex diterpén. Nagy citotoxicitást és erős daganatellenes hatást mutat különféle olyan rákbetegségekkel szemben, amelyeknek a jelenlegi daganatellenes gyógyszerekkel való kezelése nem volt hatékony. Például az FDA 1992 végén engedélyezte a taxol előrehaladott méhrák kezelésére való használatát, és jelenleg a klinikai vizsgálatok a II. fázisában tartanak a mell- és tüdőrákra vonatkozóan.

Noha a taxol fontos "vezető" vegyület a rák kemoterápiájában, vizes közegben való oldhatósága csekély, ami az alkalmazásánál komoly korlátokat jelent. Az is gyakori, hogy a természetben előforduló "vezető" vegyületekből hatásosabb gyógyszerek származtathatók. Francia kutatók a taxol C-13 oldalláncának módosításával új rákellenes szert fedeztek fel. Ezt a természetben elő nem forduló vegyületet "taxotère"-nek nevezték el, amelyben a C-13 helyzetű (2R,3S)-fenil-izoszerin oldallánc aminocsoportján benzoilcsoport helyett terc-butoxi-karbonil-csoport és a C-10-helyzetű acetoxicssoport helyén hidroxilcsoport található. A taxoter daganatellenes hatása és biológiai hozzáférhetősége a taxolénál jobb. A taxoter klinikai vizsgálatai jelenleg a II. fázisában vannak az Amerikai Egyesült Államokban, Európában és Japánban.

A taxol (A) és taxoter (B) kémiai szerkezete a mellékelt rajzon látható.

A taxol és taxoter klinikai vizsgálatával kapcsolatban egy újabb közlemény arról számol be, hogy a taxol mellékhatásként idegi károsodást, izomfájdalmat és szívritmus zavart okoz. A taxoternek is vannak mellékhatásai, például szájsebet és a fehérvérsejtek számában süllyedést okoz. E két gyógyszernek még további, kevésbé jelentős mellékhatásai is vannak.

A taxol rossz vízoldhatósága a gyógyászati alkalmazás során gyakorlati nehézségeket jelent. Például a taxolt tartalmazó gyógyászati készítmények speciális hordozókat igényelhetnek, és a készítmények maximális dózisait a taxol oldhatósága szintén korlátozza.

A taxoter ezzel szemben valamivel jobb vízoldhatósággal és így jobb farmakológiai tulajdonságokkal rendelkezik, mint a taxol, de ezzel a daganatellenes szerrel is vannak oldhatósági problémák.

Azt találtuk, hogy a (C) képletű 14-hidroxi-10-dezacetil-bakkatin III (14-OH-DAB) sokkal jobban oldódik vízben, mint a szokásos 10-dezacetil-bakkatin III. A 10-dezacetil-bakkatin III-t jelenleg a taxol és taxoter előállítására használják. A 14-OH-DAB nagyobb oldhatósága a C-14 helyzetben levő extra hidroxilcsoportnak köszönhető. Ezért a 14-OH-DAB-ból szár-mazó új daganatellenes taxánok várhatóan lényegesen jobb vízoldhatóságú és a farmakológiai tulajdonságú terápiás szerek. A jobb farmakológiai tulajdonságokról úgy gondol-juk, hogy a toxicitásban és a rák különféle típusaival szemben mutatott hatásspektrumban bekövetkező változásokkal hozhatók összefüggésbe.

A fentiekkel összhangban, a találmány célja a taxol vagy taxoter csoportba tartozó új daganatellenes szerek kifejlesztése, amelyekben a szerkezeti eltérések az oldódást fokozzák.

A jelen találmány további célja olyan 14-OH-DAB vegyületből származó új taxánok rendelkezésre bocsátása, amelyek erős daganatellenes hatással és jobb terápiai profillal rendelkeznek. A jelen találmány egy még további célja az új taxánok nagy hozammal és minimális számú szintézislépésben történő előállítása.

Az (I) vagy (II) általános képletű vegyületek daganatellenes szerek vagy azok prekursorjai.

Ezekben a vegyületekben

R¹ jelentése helyettesítetlen vagy helyettesített egyenes- vagy elágazóláncú alkil-, alkenil- vagy alkinilcsoport, helyettesítetlen vagy helyettesített aril- vagy hetero-

- arilcsoport, helyettesítetlen vagy helyettesített cikloalkil-, heterocikloalkil-, cikloalkenil- vagy heterocikloalkenilcsoport;
- R^2 jelentése helyettesítetlen vagy helyettesített egyenes- vagy elágazóláncú alkil-, alkenil- vagy alkinilcsoport, cikloalkil-, heterocikloalkil-, cikloalkenil-, heterocikloalkenil-, aril-, vagy heteroarilcsoport; vagy
- R^2 jelentése $RO-$, $RS-$ vagy $RR'N-$ általános képletű csoport, amelyekben
- R jelentése helyettesítetlen vagy helyettesített egyenes- vagy elágazóláncú alkil-, alkenil- vagy alkinilcsoport, cikloalkil-, heterocikloalkil-, cikloalkenil-, heterocikloalkenil-, aril- vagy heteroarilcsoport;
- R' jelentése hidrogénatom vagy R fentebb megadott jelentésével azonos;
- R és R' gyűrűs szerkezetté kapcsolódhat össze;
- R^3 jelentése hidrogénatom vagy acil- vagy alkil- vagy alkenil- vagy alkinil- vagy helyettesítetlen vagy helyettesített cikloalkil-, heterocikloalkil-, cikloalkenil- vagy heterocikloalkenilcsoport, vagy helyettesítetlen vagy helyettesített aril- vagy heteroarilcsoport vagy hidroxil-védőcsoport;
- R^4 jelentése hidrogénatom vagy acilcsoport vagy alkil-, alkenil- vagy alkinilcsoport, helyettesítetlen vagy helyettesített cikloalkil-, heterocikloalkil-, cikloalkenil- vagy heterocikloalkenilcsoport, helyettesítetlen vagy helyettesített aril- vagy heteroarilcsoport, vagy hidroxil-védőcsoport;
- R^5 jelentése hidrogénatom vagy acilcsoport vagy alkil-, alkenil- vagy alkinilcsoport, helyettesítetlen vagy helyettesített cikloalkil-, heterocikloalkil-, cikloalkenil- vagy heterocikloalkenilcsoport, helyettesítetlen vagy helyettesített aril- vagy heteroarilcsoport vagy hidroxil-védőcsoport;
- R^6 jelentése hidrogénatom vagy acilcsoport vagy alkil-, alkenil- vagy alkinilcsoport, helyettesítetlen vagy

helyettesített cikloalkil-, heterocikloalkil-, cikloalkenil- vagy heterocikloalkenilcsoport, helyettesítetlen vagy helyettesített aril- vagy heteroarilcsoport vagy hidroxil-védőcsoport;

R^5 és R^6 gyűrűs szerkezetté kapcsolódhat össze;

R^7 jelentése acilcsoport;

R^8 jelentése hidrogénatom vagy hidroxil-védőcsoport.

Az új, (I) és (II) általános képletű taxánokat egy (III) általános képletű bakkatin, a képletben G_1 , G_2 , G_3 és G_4 jelentése hidroxil-védőcsoport vagy acil- vagy alkil- vagy alkenil- vagy alkinil- vagy helyettesítetlen vagy helyettesített cikloalkil-, heterocikloalkil-, cikloalkenil- vagy heterocikloalkenilcsoport vagy helyettesítetlen vagy helyettesített aril- vagy heteroarilcsoport; G_3 és G_4 gyűrűs szerkezetté kapcsolódhat össze; R^6 jelentése a fenti; vagy egy (IV) általános képletű vegyület, a képletben G_1 , G_2 , G_4 és R^6 jelentése a fenti;

és egy (V) általános képletű β -laktám, a képletben G jelentése hidroxil-védőcsoport, például etoxi-etil- (EE), trietil-szilil- (TES) vagy dimetil-(terc-butil)-szilil- (TBDMS) csoport, és R^1 és R^2 jelentése a fenti, bázis jelenlétében végzett kapcsolási reakciójával állíthatjuk elő.

A jelen találmány szerinti új taxánok humán mellrákkal, nem-kissejtes tüdőrákkal, méhrákkal és vastagbélrákkal szemben erőteljes daganatellenes hatást mutatnak. Ezért nagyon fontos az olyan új rákellenes szerek kifejlesztése, amelyek a taxolnál és taxoternél kevesebb nemkívánatos mellékhatással, a különféle daganttípusokkal szemben jobb farmakológiai tulajdonságokkal és/vagy hatásspektrummal rendelkeznek.

A jelen találmány valamint más és további célok jobb megértése érdekében a következő leírásra utalunk, és a találmány terjedelmét a csatolt igénypontokban határozzuk meg.

A fentebb bemutatott új, (I) vagy (II) általános képletű taxánok daganatellenes szerekként vagy azok prekur-

zoraként használhatók. A jelen találmány szerinti taxánok humán mellrákkal, nem-kissejtes tüdőrákkal, méhrákkal és vastagbélrákkal szemben erőteljes daganatellenes hatást mutatnak.

Az (I) általános képletű új taxánokat a (III) általános képletű bakkatin módosítása révén állítjuk elő, a képletben G_1 , G_2 , G_3 , G_4 és R^7 jelentése a fenti.

Az új (II) általános képletű taxánokhoz egy (IV) általános képletű bakkatin módosításával jutunk, a képletben G_1 , G_2 , G_4 és R^7 jelentése a fenti.

A (III) és (IV) általános képletű prekursorok könnyen hozzáférhetőek. A (III) és (IV) általános képletű bakkatin egyaránt a 14 β -hidroxi-10-dezacetil-bakkatin (14-OH-DAB) kémiai módosításával állítható elő, amely a természetben, a himalájai tiszafában fordul elő. 14-OH-DAB elkülönítésére alkalmas eljárásokat Appendino és munkatársai írtak le a J. Chem. Soc. Perkin Trans I, 2525-2529 (1992) irodalmi helyen ["14 β -Hydroxy-10-deacetylbaaccatin III, a New Taxane from Himalyan Yew."], a cikk tartalma utalás formájában a jelen leírás részét képezi.

A (III) és (IV) általános képletű bakkatinokat egy (V) általános képletű β -laktámmal kapcsoljuk, a képletben G , R^1 és R^2 jelentése a fenti, így (I) illetve (II) általános képletű taxánokat kapunk.

Az (V) általános képletű β -laktámok (VI) általános képletű β -laktámokból könnyen előállíthatók, amelyekhez viszont az 1. reakcióvázlaton látható, a feltalálók egyikének laboratóriumában kidolgozott királis enolát-imin ciklokondenzációs eljárással juthatunk hozzá könnyen. A ciklokondenzációt az Ojima és munkatársai, Tetrahedron, 1992, 48, 6985; Ojima I. és munkatársai, J. Org. Chem., 56, 1681 (1991) irodalmi helyeken és az 1992. február 27-én benyújtott 07/842 444 sorozatszámú amerikai egyesült államokbeli szabadalmi bejelentésben írják le, a publikációk tartalma utalás formájában a jelen leírás részét képezi. Ezzel az eljárással a (VI) általános képletű β -laktámokat nagy hozammal és rendkívül magas enantiomer-tisztasággal kapjuk.

Az 1. reakcióvázlat egy királis β -laktám szintézisét mutatja be. Az 1. reakcióvázlaton R^* egy királis kisegítő csoport, amely (-)-transz-2-fenil-1-ciklohexil-, (-)-10-diciklohexil-szulfamoil-D-izobornil- vagy (-)-mentil-csoport lehet; a TMS trimetil-szilil-csoportot jelent; a bázis lítium-diizopropil-amid vagy lítium-hexametil-diszilazid; és G és R^1 jelentése a fenti. Az N-helyzetből a 4-metoxi-fenil-csoportot (VI') cérium-ammónium-nitráttal (CAN) távolítjuk el, így (VI) általános képletű β -laktámot kapunk.

A 2. reakcióvázlat szerint olyan β -laktámokat (VIa), amelyekben G jelentése triizopropil-szilil-csoport (TIPS), (VII) általános képletű 3-hidroxi- β -laktámokká alakíthatunk, majd védőcsoport, így etoxi-etil- (EE) vagy trietil-szilil (TES) bevezetésével (VI) általános képletű β -laktámhoz jutunk. A védőcsoportokat a (VI) általános képletű β -laktámok hidroxilcsoportjához a szakember által ismert eljárásokkal kapcsolhatjuk. Az olyan (VI) általános képletű β -laktámok, amelyekben G jelentése (terc-butil)-dimetil-szilil-csoport (TBDMS), a fentebb leírt királis enolát-imin ciklokondenzációval közvetlenül előállíthatók. A (VI) általános képletű β -laktámokat savkloridokkal, klór-formiátokkal és karbamoil-kloridokkal reagáltathatjuk bázis jelenlétében, így (V) általános képletű β -laktámokat kapunk. Az (V) általános képletű β -laktámokat (III) vagy (IV) általános képletű bakkatinokkal kapcsolhatjuk.

A 3. és 4. reakcióvázlaton az (V) általános képletű β -laktám és (III) vagy (IV) általános képletű bakkatin bázis jelenlétében történő kapcsolása, majd a védőcsoport eltávolítása látható, amelynek eredményeként (I) illetve (II) általános képletű taxánokat kapunk nagy hozammal.

Az így előállított taxánok az (I) és (II) általános képletekkel jellemezhetők. R^1 - R^8 jelentését fentebb általánosan határoztuk meg.

R^1 , R^2 és R mindegyikének jelentése egymástól függetlenül

egyenes- vagy elágazóláncú 1-10 szénatomos alkilcsoport, egyenes vagy elágazóláncú 2-10 szénatomos alkenilcsoport vagy egyenes vagy

- elágazóláncú 2-10 szénatomos alkinilcsoport, 3-10 szénatomos cikloalkilcsoport, 3-10 szénatomos heterocikloalkilcsoport, 3-10 szénatomos cikloalkenilcsoport, 3-10 szénatomos heterocikloalkenilcsoport, 3-10 szénatomos policikloalkilcsoport, 6-20 szénatomos arilcsoport, 3-15 szénatomos hetroarilcsoport;
- vagy R^2 jelentése RO-, RS- vagy RNN'-általános képletű csoport is lehet, amelyben
- R jelentése a fenti;
- R' jelentése hidrogénatom vagy R fentebb megadott jelentésével azonos;
- R és R' gyűrűs szerkezetté kapcsolódhat össze, amely 2-10 szénatomos;
- R^3 , R^4 , R^5 és R^6 jelentése egymástól függetlenül hidrogénatom vagy 1-20 szénatomos acilcsoport vagy R fentebb megadott jelentésével azonos, vagy hidroxil-védőcsoport;
- R^7 jelentése 1-20 szénatomos acilcsoport;
- R^8 jelentése hidrogénatom vagy hidroxil-védőcsoport.

A heteroaromás csoportok oxigén-, nitrogén- és kénatomokat is magukban foglalhatnak. Emellett, az (I) és (II) általános képletű vegyületekre vonatkozóan, R^3 jelentése hidrogénatom vagy G_1 csoport is lehet; R^4 jelentése hidrogénatom vagy G_2 csoport is lehet; R^5 jelentése hidrogénatom vagy G_3 csoport is lehet; R^6 jelentése hidrogénatom vagy G_4 csoport is lehet; és R^8 jelentése hidrogénatom vagy G is lehet, ahol G, G_1 , G_2 , G_3 és G_4 jelentése a fenti.

Az R^1 , R^2 és R csoportok mindegyike, amint fentebb meghatároztuk, adott esetben egy vagy több halogénatommal, hidroxil-, amino-, merkapto-, ciano-, karboxil-, alkoxi-, alkil-amino-, dialkil-amino-, alkil-tio-, alkoxi-karbonilcsoporttal, ahol az alkilrész 1-15 szénatomos, aril-oxi-, aril-tio-, aril-oxi-karbonill-csoporttal, ahol az arilrész 6-20 szénatomos, vagy heteroaril-tio-, heteroaril-oxi-karbonil-csoporttal helyettesített lehet, az utóbbi

csoportokban a heteroarilrész 3-15 szénatomos.

Az egyik megvalósítási módnak megfelelően

- R^1 jelentése alkilcsoportként metil-, etil-, propil-, izopropil-, butil-, izobutil-, terc-butil-, pentil-, izopentil-, neopentil-, hexil-, izohexil-, heptil-, izoheptil-, oktil-, izooktil-, ciklohexil-metil-, ciklohexil-etil-, benzil-, fenil-etil-, ciklopropil-, ciklobutil-, ciklopentil-, ciklohexil-, cikloheptil-, ciklooktil- vagy adamantilcsoport, vagy alkenilcsoportként vinil-, allil-, 2-fenil-etenil-, 2-furil-etenil-, 2-pirrolil-etenil-, 2-piridil-etenil-, 2-tienil-etil-csoport, vagy helyettesítetlen vagy helyettesített alkinilcsoportként etinil- vagy propargilcsoport, vagy arilcsoportként fenil-, tolil-, 4-metoxi-fenil-, 3,4-dimetoxi-fenil-, 4-fluor-fenil-, 4-(trifluor-metil)-fenil-, 4-klór-fenil- vagy naftilcsoport; vagy heteroarilcsoportként furil-, pirrolil- vagy piridilcsoport, vagy cikloalkenilcsoportként ciklopentenil-, ciklohexenil- vagy cikloheptenil-csoport, vagy heterocikloalkilcsoportként oxiranil-, pirrolidinil-, piperidinil-, tetrahidrofuril- vagy tetrahidropiranilcsoport, vagy heterocikloalkenilcsoportként dihidrofuril-, dihidropirrolil-, dihidropiranil- vagy dihidropiridilcsoport lehet;
- R^2 jelentése helyettesítetlen vagy helyettesített alkil-, alkenil-, alkinil-, aril- vagy heteroarilcsoportként fenil-, tolil-, 4-fluor-fenil-, 4-klór-fenil-, 4-metoxi-fenil-, bifenil-, 1-naftil-, 2-naftil-, izopropil-, izobutil-, neopentil-, hexil-, heptil-, ciklohexil-, ciklohexil-metil-, benzil-, fenil-etil-, fenil-etenil-, krotil-, allil-, vinil-, propargil-, piridinil-, furil-, tienil-, pirrolidinil- vagy piperidinilcsoport; vagy
- R^2 jelentése RO-, RS- vagy R,R'-N- általános képletű csoport, amelyekben
- R jelentése helyettesítetlen vagy helyettesített alkilcsoportként metil-, etil-, propil-, izopropil-, butil-, izobutil-, terc-butil-, pentil-, izopentil-, neopentil-, hexil-, izohexil-, heptil-, izoheptil-,

oktil-, izooktil-, ciklopropil-, ciklobutil-, ciklopentil-, ciklohexil-, cikloheptil-, ciklooktil- vagy adamantilcsoport, vagy alkenilcsoportként vinil- vagy allilcsoport, vagy arilcsoportként fenil- vagy naftilcsoport, vagy heteroarilcsoportként furil-, pirrolil- vagy piridilcsoport, vagy cikloalkenilcsoportként ciklopentenil-, ciklohexenil- vagy cikloheptenilcsoport, vagy heterocikloalkilcsoportként oxiranil-, tetrahidrofuril-, pirrolidinil-, piperidinil- vagy tetrahidropiranylcsoporthoz, vagy heterocikloalkenilcsoportként dihidrofuril-, dihidropirrolil-, dihidropiranyl-, dihidropiridilcsoport;

R' jelentése hidrogénatom vagy R fentebb megadott jelentésével azonos;

gyűrűs RR'-N- általános képletű csoportként például aziridino-, azetidino-, pirrolidino-, piperidino- vagy morfolinocsoport;

a hidroxil-védőcsoport metoxi-metil-, metoxi-etil-, 1-etoxi-etil-, benzil-oxi-metil-, [β -(trimetilszilil)-etoxi]-metil-, tetrahidropiranyl-, 2,2,2-triklór-etoxi-karbonil-, benzil-oxi-karbonil-, terc-butoxi-karbonil-, 9-fluorenil-metoxi-karbonil-, 2,2,2-triklór-etoxi-metil-, trimetilszilil-, trietil-szilil-, tripropil-szilil-, dimetil-etil-szilil-, dimetil-(terc-butyl)-szilil-, dietil-metil-szilil-, dimetil-fenil-szilil- vagy difenil-metil-szilil-csoport;

az acilcsoport acetil-, klór-acetil-, diklór-acetil-, triklór-acetil- vagy trifluor-acetil-, propanoil-, butanoil-, pentanoil-, hexanoil-, heptanoil-, ciklohexánkarbonil-, oktanoil-, nonanoil-, dekanoil-, undekanoil-, dodekanoil-, benzoil-, fenil-acetil-, naftalin-karbonil-, indolacetil-, metoxi-karbonil-, etoxi-karbonil-, propoxi-karbonil- vagy butoxi-karbonil-csoport;

R⁵ és R⁶ a taxánváz két oxigénatomjával gyűrűs szerkezetet képez, ahol a gyűrűs szerkezet karbonát, metil-

-acetál, etil-acetál, propil-acetál, butil-acetál, fenil-acetál, dimetil-ketál, dietil-ketál, dipropil-ketál vagy dibutil-ketál lehet.

Egy másik kiviteli mód szerint

- R^1 jelentése fenil-, tolil-, 4-metoxi-fenil-, 3,4-dimetoxi-fenil-, 4-fluor-fenil-, 4-(trifluor-metil)-fenil-, 4-hidroxif-fenil-, 1-naftil-, 2-naftil-, piridil-, furil-, tienil-, pirrolil-, N-metil-pirrolil-, 2-fenil-etenil-, 2-furil-etenil-, 2-piridil-etenil-, 2-tienil-etenil-, 2-fenil-etil-, 2-ciklohexil-etil-, ciklohexil-metil-, izobutil- vagy ciklohexilcsoport lehet;
- R^2 jelentése fenil-, tolil-, 4-fluor-fenil-, 4-klór-fenil-, 4-metoxi-fenil-, bifenil-, 1-naftil-, 2-naftil-, izopropil-, izobutil-, neopentil-, hexil-, heptil-, ciklohexil-, ciklohexil-metil-, benzil-, fenil-etil- vagy fenil-etenil-csoport; vagy
- R^2 jelentése RO- általános képletű csoport, amelyben R jelentése metil-, etil-, propil-, izopropil-, butil-, izobutil-, terc-butil-, pentil-, izopentil-, neopentil-, hexil-, izohexil-, ciklohexil-, fenil-, benzil- vagy 9-fluorenil-metil-csoport; vagy
- R^2 jelentése RR'N-általános képletű csoportként metil-amino-, etil-amino-, propil-amino-, izopropil-amino-, butil-amino-, izobutil-amino-, terc-butil-amino-, neopentil-amino-, ciklohexil-amino-, fenil-amino- vagy benzil-amino-, dimetil-amino-, dietil-amino-, dipropil-amino-, dibutil-amino- dipentil-amino-, dihexil-amino-, diciklohexil-amino-, metil-(terc-butil)-amino-, ciklohexil-metil-amino-, metil-fenil-amino-, pirrolidino-, piperidino- vagy morfolinocsoport;
- R^3 és R^4 jelentése hidrogénatom, acetyl-, klór-acetyl-, diklór-acetyl-, triklór-acetyl- vagy trifluor-acetyl-, benzoil-, fenil-acetyl-, akrilolil- vagy krotill-, cinnamoyl-, allyl-, benzil-, metoxi-metil-, metoxi-etil-, 1-etoxi-etil-, tetrahidropiranyil-, 2,2,2-triklór-etoxi-karbonil-, benzil-oxi-karbonil-, terc-butoxi-karbonil-, 9-fluorenil-

-metoxi-karbonil-, trimetil-szilil-, trietil-szilil-, (terc-butyl)-dimetil-szilil-csoport;
 R^5 jelentése hidrogénatom, acetyl-, klór-acetyl-, allyl-, benzil-, akrilol-, krotal- vagy cinnamoylcsoport és
 R^6 jelentése hidrogénatom;
 amikor R^5 és R^6 gyűrűs szerkezetté kapcsolódik össze, jelentése karbonil-, propilidén-, butilidén-, pentilidén-, fenil-metilidén-, dimetil-metilidén-, dietil-metilidén-, dipropil-metilidén-, dibutil-metilidén-, metoxi-metilidén-, etoxi-metilidén-, metilén-, -etilén- vagy propilén-csoport;
 R^7 jelentése benzoyl- vagy ciklohexánkarbonilcsoport;
 R^8 jelentése hidrogénatom, 1-etoxi-etyl-, 2,2,2-triklór-etoxi-karbonil-, trimetil-szilil-, trietil-szilil- vagy (terc-butyl)-dimetil-szilil-csoport.

A hidroxil-védőcsoportok képviselői többek között a metoxi-metil- (MOM), metoxi-etyl- (MEM), 1-etoxi-etyl- (EE), benzil-oxi-metil-, [β -(trimetil-szilil)-etoxi]-metil-, tetrahidropiranyl-, 2,2,2-triklór-etoxi-karbonil- (Troc), benzil-oxi-karbonil-, (CBZ), terc-butoxi-karbonil- (t-BOC), 9-fluorenyl-metoxi-karbonil- (Fmoc), 2,2,2-triklór-etoxi-metil-, trimetil-szilil-, trietil-szilil-, tripropil-szilil-, dimetil-etyl-szilil-, dimetil-(terc-butyl)-szilil-, dietil-metil-szilil-, dimetil, fenil-szilil- és a difenil-metil-szilil-, acetyl-, klór-acetyl-, diklór-acetyl-, triklór-acetyl- vagy trifluor-acetyl-csoport.

A (III) vagy (IV) általános képletű bakkatin és az (V) általános képletű β -laktám kapcsolási reakciója, amint az a 3. és 4. reakcióvázlaton látható, a (III) általános képletű bakkatin C-13 helyzetében vagy a (IV) általános képletű bakkatin C-14 helyzetében levő hidroxilcsoporttal képezett alkálifém-alkoxid-csoporton megy végbe. Az alkoxid a bakkatin és egy alkálifém bázis reagáltatásával könnyen előállítható.

Az alkil-fém-bázisok képviselője többek között a nátrium-hexametil-diszilazid, kálium-hexametil-diszilazid,

lítium-hexametil-diszilazid, nátrium-diizopropil-amid, kálium-diizopropil-amid, lítium-diizopropil-amid és a nátrium-hidrid, száraz nemprotikus szerves oldószerben. A tetrahidrofurán, dioxán, dietil-éter, dimetoxi-etán, diglim, dimetil-formamid vagy ezen oldószerek hexánnal, toluollal és xilollal alkotott elegyei használható nemprotikus szerves oldószerek. A kapcsolási reakciót előnyösen kb. -100°C és kb. 50°C közötti, és előnyösebben kb. -50°C és kb. 25°C hőmérséklettartományban végezzük.

A kapcsolási reakciót szintén előnyösen közömbös gázatmoszférában, így nitrogén vagy argon alatt játszadjuk le. A reakcióhoz használt bázis mennyisége megközelítőleg a bakkatin mennyiségével ekvivalens, ha oldódó bázist, így nátrium-hexametil-diszilazidot, kálium-hexametil-diszilazidot, lítium-hexametil-diszilazidot, nátrium-diizopropil-amidot, kálium-diizopropil-amidot, lítium-diizopropil-amidot használunk. A bázis kis feleslege nem hat károsan a reakcióra. Amikor heterogén bázisokkal, így nátrium-hidriddel és kálium-hidriddel dolgozunk, a bázist előnyösen 5-10 ekvivalens feleslegben alkalmazzuk a bakkatin mennyiségére vonatkoztatva.

A bakkatin fém-alkoxidjának kapcsolási reakcióját jellemzően úgy végezzük, hogy a β -laktámot száraz, nemprotikus szerves oldószerrel készült oldat formájában, amint azt fentebb leírtuk, előnyösen -100°C és 50°C közötti, előnyösebben -50°C és 25°C közötti hőmérsékleten adagoljuk. A reagensek elegyét 15 perc és 24 óra közötti időtartamig keverjük, és a reakció előrehaladását és befejeződését ismert módszerekkel, például vékonyréteg-kromatográfián (TLC) követjük. Amikor a meghatározó reaktáns teljesen elreagált, a reakciót hideg telített vizes nátrium-klorid-oldat hozzáadásával leállítjuk. A nyers reakcióelegyet standard elkülönítési eljárásokkal dolgozzuk fel, amelyek a szakember számára általánosan ismertek, így a megfelelő taxánt kapjuk. A β -laktám és a bakkatin aránya 2:1 és 1:2 között változik. Még előnyösebben, a gazdaságosság és hatékonyság növelésére az arányt 1:1-nek választjuk, azonban

ez a reakció szempontjából nem döntő jelentőségű. A feldolgozás bármilyen rutinszerű elkülönítési eljárást jelent, amelyet a terméknek a reakcióelegyből való kinyerésére alkalmaznak.

A hidroxil-védőcsoportokat azután standard eljárásokkal távolíthatjuk el, amelyek a szakember számára ismertek, így a kívánt taxán-származékot kapjuk. Például az 1-etoxi-etil- és a trietil-szilil-csoportokat 0,5 n HCl hozzáadásával szobahőmérsékleten 36 óra alatt távolíthatjuk el. A Troc csoportot metanolban cink és ecetsav segítségével 60°C-on egy óra alatt hasíthatjuk le anélkül, hogy más funkciós csoportokon vagy a taxánvázon változást idéznénk elő. Egy másik védőcsoport eltávolítási eljárás a fluoridionokkal való kezelés, amely a triizopropil-szilil- (TIPS) vagy (terc-butyl)-dimetil-szilil- (TBDMS) csoportok esetében alkalmazható.

A találmány szerinti vegyületek vagy gyógyászatilag elfogadható sóik, különösen nemtoxikus gyógyászatilag elfogadható savaddíciós sóik vagy elfogadható bázikus sóik gyógyászati készítményekké formálhatók. Ezeket a sókat a találmány szerinti vegyületekből a szokásos kémiai eljárásokkal állítjuk elő.

Rendszerint a sókat a szabad bázis vagy sav sztöchiometriai mennyiségének és a kívánt sóképző szervetlen vagy szerves sav feleslegének megfelelő oldószerben vagy oldószer-kombinációban való reagáltatásával állítjuk elő. Például a szabad bázist a megfelelő sav vizes oldatában feloldhatjuk, és a sót standard módszerekkel, például az oldat bepárlásával elkülönítjük. Eljárhatunk úgy is, hogy a szabad bázist szerves oldószerben, így kevés szénatomos alkanolban, éterben, alkil-észterben vagy ezek elegyeiben, például metanolban, etanolban, dietil-éterben, etil-acetátban, etil-acetát és dietil-éter elegyében és hasonlóknak feloldjuk, majd alkalmas savval kezeljük a megfelelő só előállítására. A sót standard kinyerési módszerekkel, például a sónak az oldatból való spontán kiválása esetén szűréssel különíthetjük el, vagy a sót olyan

oldószer hozzáadásával csapjuk ki, amelyben a só nem oldódik, és azután elkülönítjük.

A találmány szerinti taxán vegyületek antineoplasztikus tulajdonságuk következtében rákbetegségek kezelésére használhatók. Az új vegyületek tabletták, pilulák, porkeverékek, kapszulák, injekciók, oldatok, kúpok, emulziók, diszperziók, táppremixek alakjában és más alkalmas formákban adagolhatók. A gyógyászati készítmény, amely a vegyületet tartalmazza, általában dózisegységeként kb. 0,01-2500 mg vagy nagyobb mennyiségű, előnyösen 50-500 mg nem-toxikus gyógyszerészeti szerves hordozót foglal magában. Jellemző gyógyászatilag elfogadható hordozó például a mannit, karbamid, dextránok, laktóz, burgonya- és kukoricakeményítő, magnézium-sztearát, talkum, növényi olajok, polialkilénglikolok, etil-cellulóz, poli(vinil-pirrolidon), kalcium-karbonát, etil-oleát, izopropil-mirisztát, benzil-benzoát, nátrium-karbonát, zselatin, kálium-karbonát, kovásav és más szokásosan alkalmazott elfogadható hordozó. A gyógyászati készítmény még nemtoxikus kiegészítőanyagokat, így emulgeálószer, konzerválószer, nedvesítőszer és hasonlókat, például szorbitán-monolaurátot, trietanol-amin-oleátot, polioxi-etilén-monosztearátot, gliceril-tripalmitátot, dioktil-nátrium-szulfoszukcinátot és hasonlókat is tartalmazhat.

A találmány szerinti vegyületek fagyasztva is száríthatók, és kívánt esetben más gyógyászatilag elfogadható segédanyagokkal kombinálhatók parenterálisan adagolható, injektálható készítmények előállítására. Ilyen adagolásra a készítmény vízzel (normál, sóoldat) vagy víz és egy szerves oldószer, így propilénglikol, etanol és hasonló elegyével újra oldatba vihető.

A beadandó dózis, akár egyetlen, többszörös vagy napi dózis, természetesen az alkalmazott találmány szerinti vegyülettől, mivel annak hatékonysága változó, az adagolás módjától, a fogadó méretétől és a beteg állapotának természetétől függ. A beadott dózis nagyságára vonatkozóan nincs határozott megkötés, de általában a kívánt farmakológiai és fiziológiai hatás eléréséhez szükséges

mennyiség vagy a készítményből a hatóanyag metabolikus felszabadulásakor keletkező fiziológiailag hatásos szabad forma moláris alapon számított ekvivalens mennyisége.

A következő nem-korlátozó példák a jelen találmány bemutatására szolgálnak. A találmány teljes terjedelmét a leírást követő igénypontokban határozzuk meg.

Példák

A (VI) általános képletű β -laktámokat az 1. reakcióvázlaton látható királis enolát-imin ciklokondenzációs módszerrel kapjuk, amelyben szilil-oxi-acetátokat (A) iminekkel vagy aldiminekkel (B) és (B') bázis, így lítium-diizopropil-amid vagy lítium-hexametil-diszilazid jelenlétében reagáltatunk. Az (A), (B) vagy (B') kiindulási anyagok előállítását az 1-12. példában írjuk le. Az 1-12. példában az (A), (B) és (B') vegyületek előállítására használt anyagok a kereskedelemben kaphatók.

1. példa

(-)-(1R,2S)-2-Fenil-1-ciklohexil-(triizopropil-szilil-oxi)-acetát (A) előállítása

851 mg (3,63 mmol) (-)-(1R,2S)-2-fenil-1-ciklohexil-hidroxi-acetát oldatát (-)-(1R,2S)-2-fenil-1-ciklohexanol benzil-oxi-acetil-kloriddal történő észterezésével, majd hidrogenolízissel állítjuk elő. Ezután 840 mg (4,36 mmol) triizopropil-szilil-kloridot és 618 mg (9,08 mmol) imidazolt 1,7 ml dimetil-formamidban szobahőmérsékleten 12-20 percig keverünk. A keveréket 25 ml pentánba öntjük, és vízzel és telített vizes nátrium-klorid-oldattal mossuk. Az egyesített szerves rétegeket vízmentes magnézium-szulfáton szárítjuk és vákuumban bepároljuk. A nyers terméket rövid szilikagél oszlopon kromatografáljuk, eluálószerként hexán és kloroform 3:1 térfogatarányú elegyét használjuk. 1,35 g (95%) tiszta (-)-(1R,2S)-2-fenil-1-ciklohexil-(triizopropil-szilil-oxi)-acetátot kapunk színtelen olaj alakjában.

A triizopropil-szilil-oxi-acetát azonosítási adatai a

következők:

$[\alpha]_D^{20} = -17,1^\circ$ ($c = 3,15$, CHCl_3); IR (tiszt) 1759, 1730 (ν_{CO}) cm^{-1} ; $^1\text{H-NMR}$ (CDCl_3): δ 0,93-0,99 (m, 21H); 1,30-1,62 (m, 4H); 1,72-2,0 (m, 3H); 2,10-2,19 (m, 1H); 2,66 (dt, $J = 11,5\text{Hz}$, 4,0Hz, 1H); 3,90 (d, $J = 16,6\text{ Hz}$, 1H); 4,07 (d, $J = 16,6\text{Hz}$, 1H); 5,07 (dt, $J = 10,6\text{Hz}$, 4,0Hz, 1H); 7,16-7,30 (m, 5H).

Elemanalízis a $\text{C}_{23}\text{H}_{38}\text{O}_3\text{Si}$ összegképletre:

számított: C: 70,72%; H: 9,81%;

talált: C: 70,79%; H: 9,85%.

2-4. példa

N-(Trimetil-szilil)-iminek (B) előállítása

A ciklokondenzációs eljárásban használt N-(trimetil-szilil)-amidineket lítium-hexametil-diszilazidok és aldehidek reakciójával könnyen megkapjuk. Az N-(trimetil-szilil)-benzaldimin előállítására egy jellemző eljárást az alábbiakban írunk le.

75 ml vízmentes tetrahidrofuránba 17,29 ml (75 mmol) hexametil-diszilazánt és 30 ml (75 mmol) 2,5 mólos hexános N-butil-lítium-oldatot mérünk 0°C -on, nitrogén alatt. Az elegyet egy órán át keverjük, majd 7,65 ml (75 mmol) benzaldehidet adunk hozzá szobahőmérsékleten, és az elegyet 3 órán át visszafolyatás közben forraljuk. Ezután 9,52 ml (75 mmol) frissen desztillált trimetil-szilil-kloridot adunk hozzá fecskendő segítségével, és a forralást további 2 órán át folytatjuk. Eközben fehér csapadék képződik. A reakcióelegyet szobahőmérsékletre hűtjük, és a folyadékréteget fecskendővel egy desztilláló lombikba visszük át nitrogén alatt. Az oldószert vákuumban lepároljuk, és az olajos maradékot csökkentett nyomáson ($68^\circ\text{C}/133\text{ Pa}$) desztilláljuk, így 10,6 g (80%) tiszta N-(trimetil-szilil)-benzaldimint kapunk halványsárga olaj alakjában. Az azono-sítási adatok a következők:

$^1\text{H-NMR}$ (CDCl_3): δ 0,18 (s, 9H); 7,33-7,36 (m, 3H); 7,72-7,75 (m, 2H); 8,89 (s, 1H); $^{13}\text{C-NMR}$ (CDCl_3): δ -1,25; 128,34; 128,39; 131,96; 138,70; 168,32.

N-(Trimetil-szilil)-4-metoxi-benzaldimint és N-(trimetil-szilil)-3,4-dimetoxi-benzaldimint ugyanilyen módon állítunk elő 4-metoxi-benzaldehydből és 3,4-dimetoxi-benzaldehydből 78-82%-os hozammal. Az azonosítási adatokat az egyes vegyületek után adjuk meg.

3. példa

N-(Trimetil-szilil)-4-metoxi-benzaldimin

Halványsárga olaj; fp: 105°C/53,2 Pa; $^1\text{H-NMR}$ (CDCl_3): δ 0,00 (s, 9H); 3,60 (s, 3H); 6,69 (d, $J = 8,7\text{Hz}$, 2H), 7,50 (d, $J = 8,7\text{Hz}$, 2H); 8,66 (s, 1H).

4. példa

N-(Trimetil-szilil)-3,4-dimetoxi-benzaldimin

Színtelen olaj; fp. 140°C/26,6 Pa; $^1\text{H-NMR}$ (CDCl_3): δ 0,00 (s, 9H); 3,67 (s, 3H); 3,71 (s, 3H); 6,65 (d, $J = 8,2\text{Hz}$, 1H); 7,01 (dd, $J = 8,2\text{Hz}$, 1,8Hz, 1H); 7,22 (d, $J = 1,8\text{Hz}$, 1H); 8,63 (s, 1H).

5-12. példa

N-(4-Metoxi-fenil)-aldimine (B') előállítása

Egy jellemző eljárást az N-(4-metoxi-fenil)-4-fluor-benzaldimin előállítására írunk le. 4,81 g (39 mmol) p-anizidin 60 ml metilén-dikloriddal készült oldatához 4,85 g (39 mmol) 4-fluor-benzaldehydet adunk. Az elegyet vízmentes magnézium-szulfáton szobahőmérsékleten keverjük 15 órán át. A vízelvonó szert kiszűrjük, és a szűrletet vákuumban bepároljuk. A visszamaradt nyers imint hexán és metilén-diklorid elegyből átkristályosítjuk, így 7,69 g (86%) tiszta N-(4-metoxi-fenil)-4-fluor-benzaldimint kapunk fehér tűk alakjában.

A fenti imin azonosítási adatai a következők:

Op. 99°C; $^1\text{H-NMR}$ (CDCl_3): δ 3,82 (s, 3H); 6,92 (d, $J = 8,7\text{Hz}$, 2H); 7,13 (t, $J = 8,6\text{Hz}$, 2H); 7,21 (d, $J = 8,7\text{Hz}$, 2H); 7,88 (dd, $J = 8,6\text{Hz}$, 5,7Hz, 2H); 8,39 (s, 1H).

Ugyanilyen módon, nagy hozammal állítunk elő más N-(4-metoxi-fenil)-aldimineket. Az iminek azonosítási adatait az

egyes vegyületek után adjuk meg.

6. példa

N-(4-Metoxi-fenil)-benzaldimin

Fehér szilárd anyag; op. 71-72°C; $^1\text{H-NMR}$ (CDCl_3): δ 3,93 (s, 3H); 6,93 (d, $J = 8,8\text{Hz}$, 2H); 7,23 (d, $J = 8,8\text{Hz}$, 2H); 7,46 (m, 3H); 7,87 (m, 2H); 8,48 (s, 1H).

7. példa

N-(4-Metoxi-fenil)-4-(trifluor-metil)-benzaldimin

Fehér tűk; op. 124°C; $^1\text{H-NMR}$ (CDCl_3): δ 3,81 (s, 3H); 6,91 (d, $J = 8,8\text{Hz}$, 2H); 7,15 (d, $J = 8,8\text{Hz}$, 2H); 7,75 (d, $J = 8,6\text{Hz}$, 2H); 8,10 (d, $J = 8,6\text{Hz}$, 2H); 8,39 (s, 1H).

8. példa

N-(4-Metoxi-fenil)-furfuraldimin

Sárga szemcsék; op. 68-70°C; $^1\text{H-NMR}$ (CDCl_3): δ 3,82 (s, 3H); 6,54 (dd, $J = 3,5\text{Hz}$, $1,8\text{Hz}$, 1H); 6,90 (d, $J = 3,5\text{Hz}$, 1H); 6,92 (d, $J = 8,9\text{Hz}$, 2H); 7,26 (d, $J = 8,9\text{Hz}$, 2H); 7,59 (d, $J = 1,8\text{Hz}$, 1H); 8,31 (s, 1H).

9. példa

N-(4-Metoxi-fenil)-3-fenil-propénaldimin

Sárga levelek; op. 119-121°C; $^1\text{H-NMR}$ (CDCl_3): δ 3,81 (s, 3H); 6,90-7,60 (m, 7H); 8,28 (m, 1H) (a sztereoizomerek kb. 1:1 arányú keveréke).

10. példa

N-(4-Metoxi-fenil)-3-(2-furil)-propénaldimin

Sárga tűk; op. 71-73°C; $^1\text{H-NMR}$ (CDCl_3): δ 3,78 (s, 3H); 6,45 (dd, $J = 3,4\text{Hz}$, $1,6\text{Hz}$, 1H); 6,52 (d, $J = 3,4\text{Hz}$, 1H); 6,87 (d, $J = 15,8\text{Hz}$, 1H); 6,90 (d, $J = 8,9\text{Hz}$, 2H); 6,98 (dd, $J = 15,8\text{Hz}$, $8,7\text{Hz}$, 1H); 7,18 (d, $J = 8,9\text{Hz}$, 2H); 7,46 (d, $J = 1,6\text{Hz}$, 1H); 8,20 (d, $J = 6,7\text{Hz}$, 1H).

11. példa

N-(4-Metoxi-fenil)-3-metil-butánaldimin

Sárga olaj; $^1\text{H-NMR}$ (CDCl_3): δ 1,02 (d, $J = 6,7\text{Hz}$, 6H); 2,03 (m, 1H); 2,33 (dd, $J = 6,9\text{Hz}$, 5,3Hz, 2H); 3,78 (s, 3H); 6,86 (d, $J = 8,8\text{Hz}$, 2H); 7,03 (d, $J = 8,8\text{Hz}$, 2H); 7,86 (t, $J = 5,3\text{Hz}$, 1H).

12. példa

N-(4-Metoxi-fenil)-ciklohexil-acetaldimin

Sárga olaj; $^1\text{H-NMR}$ (CDCl_3): δ 1,00-1,80 (m, 11H); 2,34 (dd, $J = 6,7\text{Hz}$, 5,4Hz, 2H); 3,79 (s, 3H); 6,86 (d, $J = 8,9\text{Hz}$, 2H); 7,02 (d, $J = 8,9\text{Hz}$, 2H); 7,86 (t, $J = 5,4\text{Hz}$, 1H); IR (tisza): 3033-2849, 1505, 1244, 1038, 803 cm^{-1} .

Királis enolát-imin ciklokondenzációs reakciókat végzünk a (VI) és (VI') általános képletű 4-helyettesített-2-azetidinonok előállítására, amint az az 1. reakcióvázlaton látható. R^1 helyén más helyettesítőket tartalmazó azetidinonokat ugyanezen eljárást követve állítunk elő a 13. és 15. példában leírt módon. Az azetidinonok azonosítási adatait a 14. és a 16-20. példákban adjuk meg.

13-14. példa

(3R,4S)-3-(Szilil-oxi)-4-helyettesített-2-azetidinonok (VI) előállítása

Egy jellemző eljárást a (3R,4S)-3-(triizopropil-szilil-oxi)-4-fenil-2-azetidinon (VIa) előállítására írunk le. 645 μl (4,6 mmol) diizopropil-amin 10 ml tetrahidrofuránnal készült oldatához 1,85 ml (4,6 mmol) 2,5 mólos n-butillítium-oldatot adunk 0°C -on. Az oldatot 1 órán át 0°C -on keverjük, majd 1,5 g (3,8 mmol) (-)-TIPS észter 15 ml tetrahidrofuránnal készült oldatát kanülön keresztül adagoljuk hozzá 1 óra alatt, -78°C -on. A reakcióelegyet 2 órán át ugyanezen a hőmérsékleten keverjük, majd 817 mg (4,6 mmol) N-(trimetil-szilil)-benzaldimin 15 ml tetrahidrofuránnal készült oldatát adjuk hozzá 2 óra alatt, -95°C -on. A reakcióelegyet egy éjszakán át ezen a hőmérsékleten keverjük,

majd hagyjuk lassan szobahőmérsékletre melegedni. A reakciót telített ammónium-klorid-oldat hozzáadásával állítjuk le. A vizes réteget dietil-éterrel extraháljuk. A szerves réteget 3%-os sósav-oldattal és telített vizes nátrium-klorid-oldattal mossuk, magnézium-szulfáton szárítjuk, majd bepárooljuk. A nyers olajat szilikagélen kromatográfiásan tisztítjuk, eluálószerként etil-acetát és hexán 1:5 térfogatarányú elegyét használjuk. Ily módon 1,03 g (84%) (3R,4S)-3-(triizopropil-szilil-oxi)-4-fenil-2-azetidinont (VIa) különítünk el fehér szilárd anyagként.

A (VIa) vegyület azonosítási adatai:

Op. 76-77°C; $[\alpha]_D^{20} = +52,7^\circ$ ($c = 1,00$, CHCl_3); $^1\text{H-NMR}$ (300 MHz, CDCl_3): δ 0,86-0,93 (m, 21H); 4,81 (d, $J = 4,7\text{Hz}$, 1H); 5,17 (dd, $J = 4,7\text{Hz}$, 2,6Hz, 1H); 6,18 (széles s, 1H); 7,17-7,35 (m, 5H); $^{13}\text{C-NMR}$ (75 MHz, CDCl_3): δ 11,8; 17,4; 17,5; 59,6; 79,9; 127,9; 128,0; 128,1; 136,4; 170,0; IR (KBr): 3234, 2946-2866, 1760, 1458 cm^{-1} .

Elemanalízis a $\text{C}_{18}\text{H}_{29}\text{NO}_2\text{Si}$ összegképlet alapján:

számított: C: 67,66%; H: 9,15%; N: 4,38%;

talált: C: 67,64%; H: 9,25%; N: 4,44%.

14. példa

(3R,4S)-3-(Triizopropil-szilil-oxi)-4-(2-fenil-etenil)-2-azetidinon (VIb)

72%; színtelen folyadék; $^1\text{H-NMR}$ (300 MHz, CDCl_3): δ 0,98-1,02 (m, 21H); 4,36 (dd, $J = 4,6\text{Hz}$, 8,3Hz, 1H); 5,09 (dd, $J = 2,3\text{Hz}$, 4,6Hz, 1H); 6,29 (dd, $J = 8,3\text{Hz}$, 16,0Hz, 1H); 6,59 (d, $J = 16,0\text{Hz}$, 1H); 6,83 (széles s, 1H); 7,23-7,39 (m, 5H); $^{13}\text{C-NMR}$ (75 MHz, CDCl_3): δ 11,79; 17,61; 17,66, 58,34; 79,86; 126,05; 126,45; 127,90; 128,56; 134,41; 136,30; 169,69; IR (tisztá): 3262, 3032, 2944, 2865, 1748, 1672, 1623 cm^{-1} .

Elemanalízis a $\text{C}_{20}\text{H}_{31}\text{NO}_2\text{Si}$ összegképlet alapján:

számított: C: 69,52%; H: 9,04%; N: 4,05%;

talált: C: 69,75%; H: 9,02%; N: 3,89%.

15-20. példa

(3R,4S)-1-(4-Metoxi-fenil)-3-(szilil-oxi)-4-helyettesített-
-2-azetidionok (VI') előállítása

2,51 mmol diizopropil-amin 15 ml tetrahidrofuránnal készült oldatához 2,51 ml 2,5 mólos tetrahidrofurános n-butyl-lítium-oldatot adunk -10°C-on. 30 perc eltelte után, amikor a lítium-diizopropil-amid képződése végbement, az oldatot -95°C-ra hűtjük, és 2,17 mmol királis észter 5 ml tetrahidrofuránnal készült oldatát, majd 1 órával később 2,5 mmol megfelelő imin 3 ml tetrahidrofuránnal készült oldatát adjuk hozzá. Az elegyet egy éjszakán át -95°C-on keverjük, és a reakció előrehaladását vékonyréteg-kromatográfián vagy az ^1H -NMR-spektrum felvételével követjük. A reakciót telített ammónium-klorid-oldat hozzáadásával leállítjuk, és a tetrahidrofuránt forgó készülékben lepároljuk. A maradékhoz 10 ml dietil-étert adunk, és a vizes réteget 3 x 10 ml dietil-éterrel extraháljuk. Szárítás és az oldószer eltávolítása után nyers termék marad vissza, amelyet szilikagélen oszlopkromatográfián tisztítunk, eluálószerként hexán és etil-acetát 10:1 térfogatarányú elegyét használjuk, így a megfelelő tiszta β -laktámot kapjuk. Az enantiomer felesleget HPLC eljárással, CHIRALCEL OD oszlopon határozzuk meg, eluálószerként n-hexán és izopropil-alkohol 90:10 térfogatarányú elegyét használjuk.

15. példa

(3R,4S)-4-Izobutil-1-(4-metoxi-fenil)-3-(triizopropil-
-szilil-oxi)-2-azetidion (VI'c)

87%; halványsárga szilárd anyag; op. 59-60°C; $[\alpha]_D^{20} = +60,46^\circ$ (c = 1,26, CHCl_3); ^1H -NMR (300 MHz, CDCl_3): δ 0.96 (d, J = 6,4Hz, 3H); 1,03 (d, J = 6,4Hz, 3H); 1,10-1,30 (m, 21H); 1,60-1,68 (m, 1H); 1,70-1,92 (m, 2H); 3,75 (s, 3H); 4,16-4,22 (m, 1H); 5,06 (d, J = 5,1Hz, 1H); 6,86 (d, J = 9,0Hz, 2H); 7,32 (d, J = 9,0Hz, 2H); ^{13}C -NMR (75 MHz, CDCl_3): δ 12,34; 17,82; 17,91; 22,18; 23,37; 25,34; 35,89; 55,50; 57,33; 76,34; 114,52; 118,73; 131,00; 156,29; 165,58; IR (KBr): 2946, 1742, 1513, 1458, 1249 cm^{-1} .

Elemanalízis a $C_{23}H_{39}NO_3Si$ összegképlet alapján:

számított: C: 68,10%; H: 9,70%; N: 3,45%;

talált: C: 68,26%; H: 9,85%; N: 3,35%.

16. példa

(3R,3S)-4-(Ciklohexil-metil)-1-(4-metoxi-fenil)-3-(triizopropil-szilil-oxi)-2-azetidinon (VI'-d)

83%; alacsony olvadáspontú szilárd anyag; $[\alpha]_D^{20} = +43,7^\circ$ ($c = 0,92$, $CHCl_3$); ^1H -NMR (300 MHz, $CDCl_3$): δ 0,85-1,95 (m, 34H); 3,78 (s, 3H); 4,19-4,25 (m, 1H); 5,05 (d, $J = 5,1$ Hz, 1H); 6,86 (d, $J = 9,0$ Hz, 2H); 7,32 (d, $J = 9,0$ Hz, 2H); ^{13}C -NMR (75 MHz, $CDCl_3$): δ 12,15; 17,76; 17,83; 26,12; 26,22; 26,47; 32,84; 34,22; 34,51; 55,36; 56,41; 76,13; 114,30; 118,45; 130,81; 155,99; 165,55; IR (tiszta): 2925-2865, 1749, 1513, 1464, 1448, 1389, 1246, 1174, 1145, 1128, 939, 882, 828, 684 cm^{-1} .

Elemanalízis a $C_{26}H_{43}NO_3Si$ összegképlet alapján:

számított: C: 70,06%; H: 9,72%; N: 3,14%;

talált: C: 69,91%; H: 9,71%; N: 3,02%.

17. példa

1-(4-Metoxi-fenil)-3-(triizopropil-szilil-oxi)-4-(4-fluor-fenil)-2-azetidinon (VI'-f)

Fehér szilárd anyag; op. 121-122°C; $[\alpha]_D^{20} = +82,5^\circ$ ($c = 0,724$, $CHCl_3$); ^1H -NMR ($CDCl_3$): δ 0,82-0,84 (m, 18H); 0,86-1,01 (m, 3H); 3,62 (s, 3H); 5,02 (d, $J = 4,9$ Hz, 1H); 5,11 (d, $J = 4,9$ Hz, 1H); 6,68 (d, $J = 6,9$ Hz, 2H); 6,96-7,25 (m, 6H); IR ($CHCl_3$) 3050, 2974, 2868, 1748 cm^{-1} .

Elemanalízis a $C_{25}H_{34}NO_3FSi$ összegképlet alapján:

számított: C: 67,69%; H: 7,72%; N: 3,16%;

talált: C: 67,77%; H: 7,83%; N: 3,19%.

18. példa

1-(4-Metoxi-fenil)-3-(triizopropil-szilil-oxi)-4-[4-(trifluor-metil)-fenil]-2-azetidinon (VI'-g)

Fehér szilárd anyag; op. 132-133°C; $[\alpha]_D^{20} = 89,7^\circ$ ($c = 0,925$, $CHCl_3$); ^1H -NMR ($CDCl_3$): δ 0,87-1,15 (m, 21H); 3,74

(s, 3H); 5,21 (d, J = 4,9Hz, 1H); 5,27 (d, J = 4,9Hz, 1H); 6,79 (d, J = 8,0Hz, 2H); 7,25 (d, J = 8,0Hz, 2H); 7,46 (d, J = 8,0Hz, 2H); 7,60 (d, J = 8,0Hz, 2H); IR (CHCl₃): 3050, 2975, 2868, 1750, 878 cm⁻¹.

Elemanalízis a C₂₆H₃₄NO₃F₃Si összegképlet alapján:

számított: C: 63,26%; H: 6,94%; N: 2,84%;

talált: C: 63,36%; H: 7,13%; N: 2,88%.

19. példa

1-(4-Metoxi-fenil)-3-(triizopropil-szilil-oxi)-4-(2-furil)- -2-azetidinon (VI'-h)

Fehér szilárd anyag; op. 109-110°C; [α]_D²⁰ = -86,2° (c = 1,4; CHCl₃); ¹H-NMR (CDCl₃): δ 0,98-1,10 (m, 21H); 3,75 (s, 3H); 5,20 (d, J = 4,90Hz, 1H); 5,24 (d, J = 4,9Hz, 1H); 6,35-6,40 (m, 2H); 6,81 (d, J = 9,0Hz, 2H); 7,30 (d, J = 9,0Hz, 2H); 7,42 (m, 1H); ¹³C-NMR (CDCl₃): δ 11,96; 17,52; 17,57; 55,43; 57,19; 78,13; 110,23; 110,63; 114,44; 118,55; 131,08; 142,80; 148,51; 156,45; 165,27.

Elemanalízis a C₂₃H₃₃NO₄Si összegképlet alapján:

számított: C: 66,47%; H: 8,00%; N: 3,37%;

talált: C: 66,56%; H: 8,13%; N: 3,30%.

20. példa

1-(4-Metoxi-fenil)-3-(triizopropil-szilil-oxi)-4-[2-(2-furil)-etenil]-2-azetidinon (VI'-i)

Fehér szilárd anyag; op. 103,5-105,5°C; [α]_D²⁰ = -128,4° (c = 2,8, CHCl₃); ¹H-NMR (CDCl₃): δ 1,05-1,09 (m, 21H); 3,76 (s, 3H); 4,69 (dd, J = 4,9Hz, 8,6Hz, 1H); 5,15 (d, J = 4,9Hz, 1H); 6,25 (dd, J = 8,6Hz, 16,0Hz, 1H); 6,29 (d, J = 3,3Hz, 1H); 6,37 (dd, J = 1,8Hz, 3,3Hz, 1H); 6,57 (d, J = 16,0Hz, 1H); 6,83 (m, 2H); 7,34-7,41 (m, 3H); ¹³C-NMR (CDCl₃): δ 12,11; 17,70; 17,74; 55,54; 61,94; 77,18; 78,45; 107,88; 108,42; 111,26; 114,54; 118,70; 123,46; 123,82; 142,46; 190,99; IR(KBr): 2948, 2866, 1743, 1513, 1389, 1246, 1181, 1120 cm⁻¹.

Elemanalízis a $C_{25}H_{35}NO_4Si$ összegképlet alapján:

számított: C: 67,99%; H: 7,99%; N: 3,17%;

talált: C: 68,07%; H: 7,94%; N: 3,10%.

A (VI') általános képletű β -laktám (VI) általános képletű β -laktámmá való átalakítását az 1. reakcióvázlaton látható módon, a 21-23. példák szerinti eljárásokkal végezzük. Az ily módon kapott (VIc)-(VIj) képletű azetidinonokban az R^1 csoportok különbözőek. Az azonosítási adatokat az egyes vegyületek után adjuk meg.

21-23. példa

N-(4-Metoxi-fenil)- β -laktámok (VI') átalakítása

β -laktámokká (VI)

0,24 mmol 1-(4-metoxi-fenil)- β -laktám 20 ml acetónitrillel készült oldatához 20 perc alatt 0,65 mmol cériumammónium-nitrát 10 ml acetónitrillel és 20 ml vízzel készült elegyét adjuk $-15^\circ C$ -on. A reakcióelegyet 1 órán át keverjük, majd 20 ml vízzel hígítjuk, és 2 x 15 ml etil-acetáttal extraháljuk. Az egyesített szerves rétegeket egymást követően 7 ml vízzel, 2 x 10 ml 5%-os nátrium-szulfát-oldattal, 10 ml 5%-os nátrium-karbonát-oldattal és 5 ml telített vizes nátrium-klorid-oldattal mossuk. Szárítás után az oldószert vákuumban lepároljuk, a maradékot aktív szénnel derítjük, így nyers termékhez jutunk. Ezt a terméket szilikagél oszlopon kromatográfiásan tisztítjuk, eluálószerként hexán és etil-acetát 3:1 térfogatarányú elegyét használjuk. Ily módon a nitrogénatomon védőcsoportot nem tartalmazó β -laktámot kapunk.

21. példa

(3R,4S)-4-Izobutil-3-(triizopropil-szilil-oxi)-

-2-azetidinon (VIc)

83%, sárga olaj; $[\alpha]_D^{20} = +35,45^\circ$ ($c = 1,33$, $CHCl_3$); ^1H -NMR (300 MHz, $CDCl_3$): δ 0,93 (d, $J = 6,6$ Hz, 3H); 0,96 (d, $J = 6,6$ Hz, 3H); 1,05-1,25 (m, 22H); 1,52 (m, 1H); 1,67 (m, 1H); 3,78 (m, 1H); 4,96 (dd, $J = 4,8$ Hz, 2,4Hz, 1H); 6,02

(széles s, 1H); ^{13}C -NMR (75 MHz, CDCl_3): δ 12,12; 17,72; 17,80; 22,29; 23,08; 25,35; 39,08; 54,45; 78,04; 170,00; IR (tisztá) 3238, 1759, 1465, 1184 cm^{-1} .

Elemanalízis a $\text{C}_{16}\text{H}_{33}\text{NO}_2\text{Si}$ összegképlet alapján:

számított: C: 64,16%; H: 11,10%; N: 4,68%;

talált: C: 64,17%; H: 10,96%; N: 4,47%.

22. példa

(3R,4S)-4-(Ciklohexil-metil)-3-(triizopropil-szilil-oxi)-2- -azetidinon (VId)

85%; sárga olaj; $[\alpha]_{\text{D}}^{20} = +12,44$ ($c = 1,346$, CHCl_3); ^1H -NMR (300 MHz, CDCl_3): δ 0,97-1,25 (m, 32H); 1,40-1,70 (m, 2H); 3,80 (dt, $J = 8,4\text{Hz}$, $4,8\text{Hz}$, 1H); 4,95 (dd, $J = 4,8\text{Hz}$, $2,4\text{Hz}$, 1H); 6,05 (széles s, 1H); ^{13}C -NMR (75 MHz, CDCl_3): δ 12,06; 17,77; 17,82; 26,16; 26,25; 26,46; 33,15; 33,82; 34,85; 37,72; 53,89; 77,98; 169,98; IR (tisztá): 3238, 1759, 1465, 1184 cm^{-1} .

Elemanalízis a $\text{C}_{19}\text{H}_{37}\text{NO}_2\text{Si}$ összegképlet alapján:

számított: C: 67,20%; H: 10,98%; N: 4,12%;

talált: C: 67,40%; H: 10,79%; N: 3,98%.

23. példa

(3R,4S)-3-(Triizopropil-szilil-oxi)-4-(2-ciklohexil-etil)- -2-azetidinon (VIj) előállítás

100 mg (0,29 mmol) (Vib) vegyületet 10 ml metanolban és 10 mg 5%-os szénhordozós ródiumpatalizátor jelenlétében 50°C -on és 5516 kPa hidrogénnyomáson 20 órán át hidrogénezünk. Ezután a katalizátort kiszűrjük, és az oldószert vákuumban lepároljuk. A maradékot rövid szilikagél oszlopon tisztítjuk hexán és etil-acetát 5:1 térfogatarányú elegyét használva eluálószerként. Ily módon 95 mg (93%) (VIj) vegyületet kapunk színtelen folyadék alakjában: $[\alpha]_{\text{D}}^{20} = -162,3^\circ$ ($c = 1,46$, CHCl_3); ^1H -NMR (CDCl_3): δ 1,07-1,72 (m, 36H); 3,61-3,67 (m, 1H); 4,94 (dd, $J = 2,4\text{Hz}$, $4,8\text{Hz}$, 1H); 6,42 (széles s, 1H); ^{13}C -NMR (CDCl_3): δ 12,02; 17,79; 26,31; 26,60; 27,54; 33,19; 33,39; 33,54; 37,71; 56,44; 77,74; 170,15; IR (tisztá) 3236 ('NH), 2925, 2866, 1760 ('CO),

1464, 1451, 1384, 1348, 1244 cm^{-1} .

Elemanalízis a $\text{C}_{27}\text{H}_{39}\text{NO}_3\text{Si}$ összegképlet alapján:

számított: C: 71,48%; H: 8,66%; N: 3,09%;

talált: C: 71,35%; H: 8,66%; N: 3,01%.

A 3-TIPSO-4-helyettesített 2-azetidinonok vagy (VI) általános képletű β -laktámok (VII) általános képletű β -laktámokká való átalakítását a 2. reakcióvázlaton látható módon, a 24-28. példákban leírt eljárásokkal végezzük. A (VIIa)-(VIIe) β -laktámok azonosítási adatait az egyes vegyületek után adjuk meg.

24-28. példa

3-Hidroxi-4-helyettesített-2-azetidinonok (VII) előállítása

2,6 mmol 3-(triizopropi-szilil-oxi)-4-helyettesített-2-azetidinon 20 ml tetrahidrofuránnal készült oldatához szobahőmérsékleten 3,1 mmol 1 mólos tetrahidrofurános n-butil-fluorid-oldatot (NBu_4F) adunk. 5 óra eltelte után az oldószert lepároljuk, és a nyers olajat közvetlenül szilikagélen kromatográfiásan tisztítjuk, eluálószerként etil-acetát és hexán 5:1 térfogatarányú elegyét használjuk. Ily módon 3-hidroxi-4-helyettesített-2-azetidinont kapunk.

24. példa

(3R,4S)-3-Hidroxi-4-fenil-2-azetidinon (VIIa)

100%; fehér szilárd anyag; op. 189-190°C; $[\alpha]_{\text{D}}^{20} = +181,6^\circ$ (c = 0,5, CH_3OH); $^1\text{H-NMR}$ (300 MHz, CD_3OD): δ 4,84 (d, J = 4,7Hz, 1H); 5,04 (d, J = 4,7Hz, 1H); 7,25-7,35 (m, 5H); IR (KBr); 3373, 3252, 1732, 1494 cm^{-1} .

Elemanalízis a $\text{C}_9\text{H}_9\text{NO}_2$ összegképlet alapján:

számított: C: 66,25%; H: 5,56%; N: 8,58%;

talált: C: 66,42%; H: 5,74%; N: 8,62%.

25. példa

(3R,4S)-3-Hidroxi-4-(2-fenil-etenil)-2-azetidinon (VIIf)

82%; fehér szilárd anyag; op. 143-144°C; $[\alpha]_{\text{D}}^{20} = +21,9^\circ$ (c = 1,05, MeOH); $^1\text{H-NMR}$ (300 MHz, CD_3OD): δ 4,35

(ddd, $J = 0,8\text{Hz}$, $4,7\text{Hz}$, $7,7\text{Hz}$, 1H); $4,93$ (d, $J = 4,7\text{Hz}$, 1H); $6,28$ (dd, $J = 7,7\text{Hz}$, $16,0\text{Hz}$, 1H); $7,18$ - $7,43$ (m, 5H); ^{13}C -NMR (75 MHz , CD_3OD): δ $58,95$; $79,63$; $126,83$; $127,58$; $128,88$; $129,61$; $135,28$; $137,96$; $172,79$; IR (KBr): 3320 , 3276 , 1754 , 1464 cm^{-1} .

Elemanalízis a $\text{C}_{11}\text{H}_{11}\text{NO}_2$ összegképlet alapján:

számított: C: $69,83\%$; H: $5,86\%$; N: $7,40\%$;

talált: C: $69,72\%$; H: $5,92\%$; N: $7,24\%$.

26. példa

(3R,4S)-3-Hidroxi-4-izobutil-2-azetidinon (VIIf)

94% ; fehér szilárd anyag; op. 141 - 142°C ; $[\alpha]_{\text{D}}^{20} = +26,6^\circ$ ($c = 0,70$, MeOH); ^1H -NMR (300 MHz , CD_3OD): δ $0,94$ (d, $J = 6,8\text{Hz}$, 3H); $0,97$ (d, $J = 6,8\text{Hz}$, 3H); $1,45$ (m, 2H); $1,71$ (szept., $J = 6,6\text{Hz}$, 1H); $3,75$ (m, 1H); $4,79$ (d, $J = 4,7\text{Hz}$, 1H); ^{13}C -NMR (75 MHz , CD_3OD): δ $22,62$; $23,48$; $26,53$; $39,90$; $55,47$; $77,76$; $173,18$; IR (KBr): 3274 , 3178 , 1762 , 1685 , 1155 cm^{-1} .

Elemanalízis a $\text{C}_7\text{H}_{13}\text{NO}_2$ összegképlet alapján:

számított: C: $58,72\%$; H: $9,15\%$; N: $9,78\%$;

talált: C: $58,55\%$; H: $9,41\%$; N: $9,69\%$.

27. példa

(3R,4S)-4-(Ciklohexil-metil)-3-hidroxi-2-azetidinon (VIIf)

92% ; fehér szilárd anyag; op. 147 - 148°C ; $[\alpha]_{\text{D}}^{20} = +8,73^\circ$ ($c = 0,573$, CH_3OH); ^1H -NMR (300 MHz , CD_3OD): δ $0,88$ - $1,82$ (m, 13H); $3,78$ (m, 1H); $4,79$ (d, $J = 4,7\text{Hz}$, 1H); ^1H -NMR (300 MHz , CD_3OD): δ $0,86$ - $1,72$ (m, 13H); $3,58$ (m, 1H); $4,63$ (m, 1H); $5,82$ (d, $J = 7,6\text{Hz}$, 1H); $8,13$ (d, $J = 5,6\text{Hz}$, 1H); ^{13}C -NMR (75 MHz , CD_3OD): δ $27,29$; $27,41$; $27,48$; $34,07$; $35,06$; $36,11$; $38,52$; $55,02$; $77,65$; $173,22$; IR (KBr): 3301 , 3219 , 2915 , 2847 , 1754 , 1694 , 1168 cm^{-1} .

Elemanalízis a $\text{C}_{10}\text{H}_{17}\text{NO}_2$ összegképlet alapján:

számított: C: $65,54\%$; H: $9,35\%$; N: $7,64\%$;

talált: C: $65,72\%$; H: $9,46\%$; N: $7,42\%$.

28. példa

(3R,4S)-4-Ciklohexil-3-hidroxi-2-azetidinon (VIIe)

500 mg (3,06 mmol) 4-fenil-3-hidroxi-2-azetidinon (VIa) és 15 mg szénhordozós ródiumpatalizátor 10 ml metanolal készült szuszpenzióját 90°C-on 5516 kPa nyomáson autoklávban melegítjük. 5 nap eltelte után a hidrogénnyomást megszüntetjük, és a katalizátort celiten kiszűrjük. Az oldószer lepárlása után visszamaradó szilárd anyagot etil-acetátból átkristályosítjuk, így 440 mg (85%) (VIIe) vegyületet kapunk fehér szilárd anyagként: fehér szilárd anyag; op. 140-140,5°C; $[\alpha]_D^{20} = +65,1^\circ$; (c = 0,66, CD₃OD); ¹H-NMR (250 MHz, CD₃OD-d₄): δ 0,75-1,10 (m, 2H); 1,12-1,35 (m, 3H); 1,40-2,00 (m, 6H); 3,28 (dd, J = 9,7Hz, 4,6Hz, 1H); 4,81 (d, J = 4,6Hz, 1H); ¹H-NMR (250 MHz, [(CD₃)₂SO]: δ 0,75-1,00 (m, 2H); 1,10-1,35 (m, 3H); 1,37-1,55 (m, 1H); 1,58-1,85 (m, 5H); 3,10 (dd, J = 9,6Hz, 4,7Hz, 1H); 4,67 (m, 1H); 5,87 (d, J = 7,8Hz, 1H); 8,21 (széles s, 1H); ¹³C-NMR [63 MHz, (CD₃)₂SO]: δ 25,08; 25,36; 26,07; 28,83; 29,17; 37,51; 59,04; 76,41; 170,21; IR (KBr): 3312, 3219, 2928, 1726 cm⁻¹.

Elemanalízis a C₉H₁₅NO₂ összegképlet alapján:

számított: C: 63,88%; H: 8,93%; N: 8,28%;

talált: C: 63,70%; H: 9,00%; N: 8,06%.

A képződött (VII) általános képletű β-laktámokat hidroxilcsoportjukon meg kell védeni. A védőcsoportokat a 29-33. példákban leírt módszerekkel vezetjük be, így (VI) általános képletű β-laktámokat kapunk. A különböző G csoportokkal védett (VI) általános képletű β-laktámok azonosítási adatait a (VIa-EE)-(VIe-EE) vegyületek után adjuk meg.

29-33. példa

3-(Hidroxi-védett)-4-helyettesített-2-azetidinonok

(VI) előállítás

1,9 mmol 3-hidroxi-4-helyettesített-2-azetidinon 20 ml tetrahidrofuránnal készült oldatához 0°C-on 3,9 mmol etil-vinil-étert adunk, és az elegyet 2 órán át 0°C-on tartjuk.

Ezután a reakcióelegyet dietil-éterrel hígítjuk és telített nátrium-hidrogén-karbonát-oldattal mossuk. A szerves réteget nátrium-karbonáton szárítjuk, szűrjük és bepároljuk. Ily módon 3-(1-etoxi-etoxi)-4-helyettesített-2-azetidinont kapunk.

29. példa

(3R,4S)-3-(1-Etoxi-etoxi)-4-fenil-2-azetidinon (VIa-EE)

100%; fehér szilárd anyag; op. 78-80°C; $^1\text{H-NMR}$ (CDCl_3): δ [0,98 (d, $J = 5,4\text{Hz}$); 1,05 (d, $J = 5,4\text{Hz}$), 3H]; [1,11 (t, $J = 7,1\text{Hz}$); 1,12 (t, $J = 7,1\text{Hz}$), 3H]; [3,16-3,26 (m); 3,31-3,42 (m); 3,59-3,69 (m), 2H], [4,47 (q, $J = 5,4\text{Hz}$); 4,68 (q, $J = 5,4\text{Hz}$), 1H]; [4,82 (d, $J = 4,7\text{Hz}$); 4,85 (d, $J = 4,7\text{Hz}$), 1H]; 5,17-5,21 (m, 1H); 6,42 (széles d, 1H); 7,35 (m, 5H); IR (KBr): 3214, 2983, 2933, 1753, 1718, 1456 cm^{-1} .

Elemanalízis a $\text{C}_{13}\text{H}_{17}\text{NO}_3$ összegképlet alapján:

számított: C: 66,36%; H: 7,28%; N: 5,95%;

talált: C: 66,46%; H: 7,11%; N: 5,88%.

30. példa

(3R,4S)-3-(1-Etoxi-etoxi)-4-(2-fenil-etenil)-2-azetidinon (VIb-EE)

98%; fehér szilárd anyag; op. 98-99°C; $^1\text{H-NMR}$ (300 MHz, CDCl_3): δ [1,17 (t, $J = 7,1\text{Hz}$); 1,18 (t, $J = 7,1\text{Hz}$), 3H]; [1,26 (d, $J = 5,4\text{Hz}$); 1,35 (d, $J = 5,4\text{Hz}$), 3H]; [3,44-3,52 (m); 3,60-3,68 (m); 3,75-3,82 (m), 2H]; 4,41 (dd, $J = 4,9\text{Hz}$, 8,5Hz, 1H); [4,81 (q, $J = 5,4\text{Hz}$); 4,90 (q, $J = 5,4\text{Hz}$), 1H]; [5,11 (d, $J = 4,9\text{Hz}$); 5,11 (d, $J = 4,9\text{Hz}$), 1H]; 6,01 (széles s, 1H); [6,27 (dd, $J = 8,5\text{Hz}$, 15,9Hz); 6,28 (dd, $J = 8,5\text{Hz}$, 15,9Hz), 1H]; [6,61 (d, $J = 15,9\text{Hz}$); 6,63 (d, $J = 15,9\text{Hz}$), 1H]; 7,27-7,42 (m, 5H); $^{13}\text{C-NMR}$ (75 MHz, CDCl_3): δ 15,04; 20,37; 20,42; 57,22; 57,81; 61,23; 62,22; 78,77; 79,29; 99,50; 99,82; 125,56; 125,79; 126,59; 128,12; 128,65; 134,47; 134,58; 136,15; 168,59; 168,77; IR (KBr): 3310, 3030, 2963, 1770 cm^{-1} .

Elemanalízis a $\text{C}_{15}\text{H}_{19}\text{NO}_3$ összegképlet alapján:

számított: C: 68,94%; H: 7,33%; N: 5,36%;

talált: C: 69,13%; H: 7,44%; N: 5,16%.

31. példa

(3R,4S)-3-(1-Etoxi-etoxi)-4-izobutil-2-azetidinon (VIc-EE)

100%, színtelen olaj; $[\alpha]_D^{20} = +20,93^\circ$ ($c = 1,72$, CHCl_3); $^1\text{H-NMR}$ (300 MHz, CDCl_3): δ 0,86 (d, $J = 6,5\text{Hz}$, 3H); 0,92 (d, $J = 6,5\text{Hz}$, 3H); 1,17 (t, $J = 7,0\text{Hz}$, 3H); [1,29 (d, $J = 5,3\text{Hz}$); 1,34 (d, $J = 5,3\text{Hz}$), 3H]; 1,46 (m, 2H); 1,62 (m, 1H); [3,49 (m); 3,69 (m), 2H]; 3,80 (m, 1H); [4,79 (q, $J = 5,4\text{Hz}$); 4,90 (q, $J = 5,4\text{Hz}$), 1H]; 4,87 (m, 1H); 6,78 (széles s, 1H); $^{13}\text{C-NMR}$ (75 MHz, CDCl_3): δ 15,08; 20,42; (21,98; 22,06); (23,15; 23,22); 25,35; (39,01; 39,10); (53,35; 53,69); (61,24; 62,24); (77,79; 77,92); (99,75; 100,05); (169,56; 169,65); IR (tisztá) 3269, 2956, 2871, 1758, 1468, 1382, 1340, 1152, 1115, 1083, 1052, 936, 893 cm^{-1} .

32. példa

(3R,4S)-4-(Ciklohexil-metil)-3-(1-etoxi-etoxi)-2-azetidinon (VID-EE)

100%; színtelen olaj; $[\alpha]_D^{20} = +10,92^\circ$ ($c = 1,42$, CHCl_3); $^1\text{H-NMR}$ (300 MHz, CDCl_3): δ 0,84-1,71 (m, 13H); 1,16 (t, $J = 7,0\text{Hz}$, 3H); [1,28 (d, $J = 5,3\text{Hz}$); 1,33 (d, $J = 5,3\text{Hz}$), 3H]; 3,48 (m, 1H); [3,72 (m); 3,8 (m), 2H]; [4,78 (q, $J = 5,4\text{Hz}$); 4,85 (q, $J = 5,4\text{Hz}$), 1H]; 4,82 (m, 1H); 6,76 (széles s, 1H); $^{13}\text{C-NMR}$ (75 MHz, CDCl_3): δ 14,37; 19,72; 25,30; 25,44; 25,63; (32,02; 32,13); (33,09; 33,17); (34,03; 34,07); (36,98; 37,07); (52,15; 52,49); (60,49; 61,52); (75,97; 76,39); (99,00; 99,35); (168,98; 169,05); IR (tisztá): 3278, 2924, 2852, 1758, 1448, 1382, 1150, 1114, 1086, 938, 886 cm^{-1} .

Elemanalízis a $\text{C}_{14}\text{H}_{25}\text{NO}_3$ összegképlet alapján:

számított: C: 65,85%; H: 9,87%; N: 5,49%;

talált: C: 66,03%; H: 9,71%; N: 5,30%.

33. példa

(3R,4S)-4-Ciklohexil-3-(1-etoxi-etoxi)-2-azetidinon (VIE-EE)

100%; fehér szilárd anyag; op. 87-89°C; $[\alpha]_D^{20} = +83^\circ$ ($c = 0,76$, CH_3OH); $^1\text{H-NMR}$ (250 MHz, CDCl_3): δ 0,84 (m, 2H); 1,07-1,34 (m, 9H); 1,66 (m, 6H); 3,32 (m, 1H); [3,42 (q, $J =$

7,7Hz); 3,54 (q, J = 7,7Hz); 3,65 (q, J = 7,7Hz); 3,74 (q, J = 7,7Hz), 2H]; 4,81 (m, 1H); [4,80 (m); 4,90 (q, J = 5,2Hz), 1H]; 6,92 (széles s, 1H); IR (CHCl₃): 3412, 2989, 2931, 1760, 1443, 1155, 1114 cm⁻¹.

Elemanalízis a C₁₃H₂₇NO₃ összegképlet alapján:

számított: C: 64,70%; H: 9,61%; N: 5,80%;

talált: C: 64,82%; H: 9,66%; N: 5,64%.

Az olyan (VI) általános képletű β-laktámokat, amelyekben G jelentése a leírásban máshol említett védőcsoport, acil-kloridokkal, klór-formiátokkal vagy karbamoil-kloridokkal reagáltatjuk bázis jelenlétében a 34-52. példákban leírt eljárások szerint. A 34-52. példákban kapott β-laktámokat a 2. reakcióvázlat mutatja. A G helyén különböző védőcsoportokat tartalmazó (Va)-(Vd) β-laktámok azonosítási adatait minden példában az egyes β-laktámok után soroljuk fel.

34. példa

1-Acil-3-(hidroxi-védett)-4-helyettesített-2-azetidinonok (Va) előállítása

Egy jellemző eljárást a (3R,4S)-1-benzoil-3-(etoxi-etoxi)-4-fenil-2-azetidinonok (Va-EE) előállítására írunk le. 460 mg (1,9 mmol) (VIa-EE) vegyület, 5 mg 4-(dimetil-amino)-piridin és 542 ml (3,9 mmol) trietil-amin 20 ml metilén-dikloriddal készült oldatához keverés közben 340 ml (2,9 mmol) benzoil-kloridot csepegtetünk 0°C-on. A hűtőfürdőt eltávolítjuk, és az elegyet 2 órán át 25°C-on keverjük. A reakcióelegyet telített vizes ammónium-klorid-oldattal és telített vizes nátrium-klorid-oldattal mossuk, vízmentes nátrium-karbonáton szárítjuk és vákuumban bepároljuk. A nyers olajos terméket rövid szilikagél oszlopon tisztítjuk, eluálószerként etil-acetát és hexán 1:5 térfogatarányú elegyét használjuk, így 611 mg (92%) tiszta (Va-EE) vegyületet különítünk el színtelen olaj alakjában: IR (tiszta): 3064-2933, 1798, 1682, 1450 cm⁻¹; ¹H-NMR (CDCl₃): δ [1,04 (d, J = 5,4Hz); 1,14 (d, J = 5,4Hz), 3H]; 1,11-1,17 (m, 3H); 3,23-3,74 (m, 2H); [4,57 (q, J = 5,4Hz); 4,76 (q, J =

5,4Hz), 1H]; 5,28 (d, J = 6,2Hz, 1H); [5,43 (d, J = 6,2Hz); 5,46 (d, J = 6,2Hz), 1H]; 7,30-7,65 (m, 8H).

35-46. példa

1-Alkoxi- és 1-(aril-oxi-karbonil)-3-(hidroxi-védett)-4-helyettesített-2-azetidinonok (Vb) előállítás

2,2 mmol 3-(1-etoxi-etoxi)-4-helyettesített-2-azetidinon, 5 mg 4-(dimetil-amino)-piridin, 4,5 mmol trietil-amin 20 ml metilén-dikloriddal készült oldatához 0°C-on 3,3 mmol alkil-klór-formiát 5 ml metilén-dikloriddal készült oldatát csepegtetjük. A reakcióelegyet egy éjszakán át szobahőmérsékleten keverjük. A szerves réteget néhány alkalommal telített vizes nátrium-klorid-oldattal mossuk, nátrium-karbonáton szárítjuk, majd bepároljuk. A nyers szilárd anyagot szilikagélen kromatográfiásan tisztítjuk, így N-védett β -laktámot kapunk.

35. példa

(3R,4S)-1-(Metoxi-karbonil)-3-(1-etoxi-etoxi)-4-fenil-2-azetidinon (Vb-a-EE)

62%; halványsárga olaj; $[\alpha]_D^{20} = +98,2^\circ$ (c = 1,1, CHCl₃); ¹H-NMR (250 MHz, CDCl₃): δ [0,97 (d, J = 5,4Hz); 1,08 (d, J = 5,4Hz), 3H]; 1,10 (széles t, J = 7,3Hz, 3H); [3,21 (dq, J = 9,5Hz, 7,1Hz); 3,32 (q, J = 7,1Hz); 3,64 (dq, J = 9,5Hz, 7,1Hz), 2H]; [3,76 (s); 3,77 (s), 3H]; [4,48 (q, J = 5,4Hz); 4,69 (q, J = 5,4Hz), 1H]; [5,11 (d, J = 5,9Hz); 5,14 (d, J = 5,9Hz), 1H]; 5,23 (d, J = 5,9Hz, 1H); 7,34 (m, 5H); ¹³C-NMR (63 MHz, CDCl₃): δ (14,96; 15,07); (19,84; 20,69); 53,59; (60,74; 62,36); (61,14; 61,92); (76,21; 77,21); (99,16; 99,56); (127,73; 128,03; 128,31; 128,36; 128,62; 128,85); (133,41; 133,58); (149,51; 149,57); (165,21; 165,67); IR (tiszt): 3033, 2979, 1821, 1738, 1654, 1440, 1336, 1101 cm⁻¹.

Elemanalízis a C₁₅H₁₉NO₅ összegképlet alapján:

számított: C: 61,42%; H: 6,53%; N: 4,78%;

talált: C: 61,55%; H: 6,51%; N: 4,90%.

36. példa

(3R,4S)-1-(Etoxi-karbonil)-3-(1-etoxi-etoxi)-4-fenil-2-
-azetidinon (Vb-b-EE)

82%; színtelen olaj; $[\alpha]_D^{20} = +100,9^\circ$ ($c = 1,08$, CHCl_3); $^1\text{H-NMR}$ (250 MHz, CDCl_3): δ [0,95 (d, $J = 5,4\text{Hz}$); 1,06 (d, $J = 5,4\text{Hz}$), 3H]; 1,08 (széles t, $J = 7,3\text{Hz}$, 3H); [1,19 (t, $J = 7,1\text{Hz}$); 1,20 (t, $J = 7,1\text{Hz}$); 3H]; [3,20 (dq, $J = 9,4\text{Hz}$, $7,1\text{Hz}$); 3,31 (q, $J = 7,1\text{Hz}$); 3,32 (q, $J = 7,1\text{Hz}$); 4,19 (q, $J = 7,1\text{Hz}$), 2H]; [4,18 (q, $J = 7,1\text{Hz}$); 4,19 (q, $J = 7,1\text{Hz}$), 2H]; [4,47 (q, $J = 5,4\text{Hz}$); 4,67 (q, $J = 5,4\text{Hz}$), 1H]; [5,09 (d, $J = 5,8\text{Hz}$); 5,13 (d, $J = 5,8\text{Hz}$), 1H]; 5,21 (d, $J = 5,8\text{Hz}$, 1H); 7,30 (m, 5H); $^{13}\text{C-NMR}$ (63 MHz, CDCl_3): δ 14,14; (14,95; 15,07); (19,86; 20,05); (60,76; 62,35); 62,36 (61,14; 61,90); (76,18; 77,20); 99,17; 99,53; (127,73; 128,02; 128,25; 128,30; 128,50; 128,63); (133,59; 133,77); (148,99; 149,05); (165,33; 165,79); IR (tisztá): 2978, 2934, 1814, 1731, 1646, 1540, 1456, 1323, 1175, 1096 cm^{-1} .

Elemanalízis a $\text{C}_{16}\text{H}_{21}\text{NO}_5$ összegképlet alapján:

számított: C: 62,53%; H: 6,89%; N: 4,56%;

talált: C: 62,45%; H: 6,63%; N: 4,83%.

37. példa

(3R,4S)-1-(n-Butoxi-karbonil)-3-(1-etoxi-etoxi)-4-fenil-2-
-azetidinon (Vb-c-EE)

83%; színtelen olaj; $[\alpha]_D^{20} = +70,4^\circ$ ($c = 1,25$, CHCl_3); $^1\text{H-NMR}$ (250 MHz, CDCl_3): δ 0,79 (t, $J = 7,3\text{Hz}$, 3H); [0,94 (d, $J = 5,1\text{Hz}$); 1,07 (d, $J = 5,1\text{Hz}$), 3H]; 1,07 (t, $J = 7,4\text{Hz}$, 3H); 1,20 (m, 2H); 1,51 (kvint., $J = 6,7\text{Hz}$, 2H); [3,21 (m); 3,30 (q, $J = 7,1\text{Hz}$); 3,61 (m), 2H]; 4,09 (m, 2H); [4,46 (q, $J = 5,2\text{Hz}$); 4,66 (q, $J = 5,2\text{Hz}$), 1H]; [5,07 (d, $J = 5,8\text{Hz}$); 5,11 (d, $J = 5,8\text{Hz}$), 1H]; 5,19 (d, $J = 5,8\text{Hz}$, 1H); 7,28 (m, 5H); $^{13}\text{C-NMR}$ (63 MHz, CDCl_3): δ 13,50; (14,95; 15,29); 18,71; (19,84; 20,05); 30,42; (60,77; 62,33); 61,25; 62,02; 66,51; (76,24; 77,26); (99,17; 99,52); (127,76; 128,03; 128,22; 128,27; 128,50; 128,60); (133,61; 133,80); (148,96; 149,02); (165,40; 165,85); IR (tisztá): 2961, 2933, 1817, 1732, 1653, 1456, 1394, 1250, 1099 cm^{-1} .

Elemanalízis a $C_{18}H_{25}NO_5$ összegképlet alapján:

számított: C: 64,46%; H: 7,51%; N: 4,18%;

talált: C: 64,44%; H: 7,57%; N: 4,24%.

38. példa

(3R,4S)-1-(terc-Butoxi-karbonil)-3-(1-etoxi-etoxi)-4-fenil-
-2-azetidinon (Vb-d-EE)

83%; fehér szilárd anyag; op. 90-91°C; $[\alpha]_D^{20} = +70,4^\circ$
(c = 1,25, $CHCl_3$); ^1H -NMR (250 MHz, $CDCl_3$): δ [0,96 (d, J = 5,4Hz); 1,08 (d, J = 5,4Hz), 3H]; 1,09 (t, J = 7,0Hz); 1,10 (t, J = 7,0Hz), 3H]; [1,36 (s); 1,37 (s), 9H]; [3,23 (dq, J = 9,5Hz, 7,1Hz); 3,32 (q, J = 7,1Hz); 3,65 (dq, J = 9,5Hz, 7,1Hz), 2H]; [4,48 (q, J = 5,4Hz); 4,69 (q, J = 5,4Hz), 1H]; 5,03 (d, J = 5,8Hz); 5,07 (d, J = 5,8Hz), 1H]; 5,18 (d, J = 5,8Hz, 1H); 7,31 (m, 5H); ^{13}C -NMR (63 MHz, $CDCl_3$): δ (14,98; 15,08); (19,89; 20,10); 27,84; (60,74; 62,32); (61,28; 62,08); (75,91; 76,54); (99,10; 99,41); (127,76; 128,07; 128,20; 128,42; 128,85); (133,98; 134,16); 147,56; (165,61; 166,04); IR ($CHCl_3$) 3025, 2982, 2932, 1809, 1725, 1601, 1497, 1331, 1256, 1152 cm^{-1} .

Elemanalízis a $C_{18}H_{25}NO_5$ összegképlet alapján:

számított: C: 64,46%; H: 7,51%; N: 4,18%;

talált: C: 64,50%; H: 7,41%; N: 4,17%.

39. példa

(3R,4S)-3-(1-Etoxi-etoxi)-1-(fenoxi-karbonil)-4-fenil-2-
-azetidinon (Vb-e-EE)

79%; fehér szilárd anyag; op. 50-52°C; $[\alpha]_D^{20} = +64,9^\circ$
(c = 0,94, $CHCl_3$); ^1H -NMR (250 MHz, $CDCl_3$): δ [1,00 (d, J = 5,3Hz); 1,11 (m), 3H]; 1,14 (m, 3H); [3,27 (m); 3,35 (q, J = 7,1Hz); 3,70 (m), 2H]; [4,54 (q, J = 5,3Hz); 4,74 (q, J = 5,3Hz), 1H]; [5,25 (d, J = 5,8Hz); 5,29 (d, J = 5,8Hz), 1H]; 5,34 (d, J = 5,8Hz, 1H); 7,03-7,39 (m, 10H); IR ($CHCl_3$): 3028, 2981, 2934, 1815, 1744, 1591, 1486, 1327, 1192 cm^{-1} .

Elemanalízis a $C_{20}H_{21}NO_5$ összegképlet alapján:

számított: C: 67,59%; H: 5,96%; N: 3,94%;

talált: C: 67,33%; H: 6,06%; N: 3,75%.

40. példa

(3R,4S)-3-(1-Etoxi-etoxi)-4-fenil-1-(fenil-metoxi-karbonil)-2-azetidion (Vb-f-EE)

44%; fehér szilárd anyag; op. 58-60°C; $[\alpha]_D^{20} = +91,4^\circ$ (c = 1,16, CHCl₃); ¹H-NMR (250 MHz, CDCl₃): δ [0,97 (d, J = 5,3Hz); 1,09 (d, J = 5,3Hz), 3H]; [1,10 (t, J = 7,0Hz); 1,11 (t, J = 7,0Hz), 3H]; 3,23 (dq, J = 9,5Hz, 7,1Hz); 3,33 (q, J = 7,1Hz); 3,66 (dq, J = 9,5Hz, 7,1Hz), 2H]; [4,50 (q, J = 5,4Hz); 4,70 (q, J = 5,4Hz), 1H]; [5,13 (d, J = 5,6Hz); 5,15 (d, J = 5,6Hz), 1H]; [5,19 (s); 5,20 (s), 2H]; 5,23 (d, J = 5,6Hz, 1H); 7,21 (m, 2H); 7,26-7,37 (m, 8H); ¹³C-NMR (63MHz, CDCl₃): δ (14,99; 15,10); (19,90; 20,10); (60,83; 62,41); (61,64; 62,14); 68,01 (76,31; 77,28); (99,19; 99,53); (127,37; 127,86; 128,07; 128,16; 128,36; 128,52; 128,63; 128,65); (133,49; 133,68); 134,89; (148,72; 148,78); (165,37; 165,81); IR (CHCl₃): 3028, 2981, 2934, 1815, 1733, 1604, 1450, 1380, 1004 cm⁻¹.

Elemanalízis a C₂₁H₂₃NO₅ összegképlet alapján:

számított: C: 68,28%; H: 6,28%; N: 3,79%;

talált: C: 68,07%; H: 6,43%; N: 3,72%.

41. példa

(3R,4S)-1-(terc-Butoxi-karbonil)-4-ciklohexil-3-(1-etoxi-etoxi)-2-azetidion (Vb-g-EE)

91%; színtelen olaj; $[\alpha]_D^{20} = +62,5^\circ$ (c = 1,12, CHCl₃); ¹H-NMR (250 MHz, CDCl₃): δ 1,10-1,28 (m, 6H); 1,15 (t, J = 7,0Hz, 3H); [1,27 (d, J = 5,4Hz); 1,31 (d, J = 5,4Hz), 3H]; [1,45 (s); 1,46 (s), 9H]; 1,63-1,70 (m, 5H); [3,43 (dq, J = 9,2Hz, 7,0Hz); 3,62 (m); 3,75 (d, J = 7,0Hz); 3,78 (d, J = 7,0Hz), 2H]; 3,85 (t, J = 6,1Hz, 1H); [4,78 (q, J = 5,4Hz); 4,88 (m), 1H]; [4,85 (d, J = 6,1Hz); 4,86 (d, J = 6,1Hz), 1H]; ¹³C-NMR (63 MHz, CDCl₃): δ 15,07; (20,25; 20,37); (26,05; 26,14); 26,26; (27,33; 27,95); (29,05; 29,20); (30,04; 30,23); (37,54; 37,64); (61,19; 62,53); (62,06; 62,32); (75,42; 75,85); 83,06; 100,11; 148,72; (166,70; 166,76); IR (tiszt): 2980, 2931, 2854, 1807, 1725, 1450, 1370, 1329, 1212, 1118 cm⁻¹.

Elemanalízis a $C_{18}H_{31}NO_5$ összegképlet alapján:

számított: C: 63,32%; H: 9,15%; N: 4,10%;

talált: C: 63,15%; H: 8,97%; N: 3,96%.

42. példa

(3R,4S)-1-(terc-Butoxi-karbonil)-3-(1-etoxi-etoxi)-4-(2-fenil-etenil)-2-azetidinon (Vb-h-EE)

86%; fehér szilárd anyag; op. 69-73°C; ^1H -NMR (300 MHz, $CDCl_3$): δ [1,16 (t, J = 7,1Hz); 1,18 (t, J = 7,1Hz), 3H]; [1,25 (d, J = 5,4Hz); 1,36 (d, J = 5,4Hz), 3H]; 1,48 (s, 9H); [3,47 (m), 3,62 (m), 3,80 (m), 2H]; 4,68 (dd, J = 5,8Hz, 8,8Hz, 1H); [4,82 (q, J = 5,4Hz); 4,91 (q, 5,4Hz), 1H]; [5,09 (d, J = 5,8Hz); 5,11 (d, J = 5,8Hz), 1H]; [6,23 (dd, J = 8,8Hz; 15,8Hz); 6,25 (dd, J = 8,8Hz; 15,8Hz), 1H]; [6,72 (d, J = 15,8Hz); 6,73 (d, J = 15,8Hz), 1H]; 7,27-7,44 (m, 5H); ^{13}C -NMR (75 MHz, $CDCl_3$): δ 14,98; 20,31; 27,98; 60,24; 60,85; 61,46; 62,36; 63,58; 83,38; 99,63; 99,87; 122,45; 122,63; 126,69; 128,20; 128,61; 136,15; 136,34; 136,38; 147,74; 147,79; 165,33; 165,53; IR (KBr): 3027, 3020, 2984, 2933, 1809, 1723 cm^{-1} .

Elemanalízis a $C_{20}H_{27}NO_5$ összegképlet alapján:

számított: C: 66,46%; H: 7,53%; N: 3,88%;

talált: C: 66,60%; H: 7,50%; N: 3,87%.

43. példa

(3R,4S)-1-(terc-Butoxi-karbonil)-3-(1-etoxi-etoxi)-4-izobutil-2-azetidinon (Vb-I-EE)

80%; sárga olaj; $[\alpha]_D^{20} = +77,45^\circ$ (c = 0,216, $CHCl_3$); ^1H -NMR (300 MHz, $CDCl_3$): δ 0,89 (d, J = 5,7Hz, 6H); 1,41 (t, J = 7,1Hz, 3H); [1,25 (d, J = 5,3Hz); 1,31 (d, J = 5,3Hz), 3H]; 1,45 (s, 9H); 1,51-1,67 (m, 3H); [3,48 (dq, J = 9,3Hz, 7,1Hz); 3,55-3,71 (m, 1H); 3,80 (dq, J = 9,3Hz, 7,1Hz), 2H]; 4,08 (q, J = 6,1Hz, 1H); [4,70 (q, J = 5,3Hz); 4,90 (q, J = 5,3Hz), 1H]; 4,85 (d, J = 6,1Hz, 1H); ^{13}C -NMR (75 MHz, $CDCl_3$): δ 14,95; (20,11; 20,28); (22,42; 22,59); 22,70; (24,89; 25,07); 27,83; (37,03; 37,31); (56,14; 56,38); (61,07; 62,27); (75,65; 75,92); 82,98; 99,91; 148,1; (166,1;

165,9); IR (tisztá): 2931, 2960, 2872, (1790, 1807), (1708, 1726), (1454, 1465), 1332, 1256, 1048, 1158, 996, 955, 857, 834, 770 cm^{-1} .

Elemanalízis a $\text{C}_{16}\text{H}_{29}\text{NO}_5$ összegképlet alapján:

számított: C: 60,93%; H: 9,27%; N: 4,44%;

talált: C: 61,19%; H: 9,41%; N: 4,37%.

44. példa

(3R,4S)-1-(terc-Butoxi-karbonil)-4-(ciklohexil-metil)-3-(1-
-etoxi-etoxi)-2-azetidinon (Vb-j-EE)

93%; sárga olaj; $[\alpha]_{\text{D}}^{20} = +75,64^\circ$ ($c = 0,78$, CHCl_3);
 $^1\text{H-NMR}$ (300 MHz, CDCl_3): δ 0,81-1,74 (m, 13H); 1,19 (t, $J = 7,1\text{Hz}$, 3H); 1,48 (s, 9H); [1,30 (d, $J = 5,3\text{Hz}$); 1,35 (d, $J = 5,3\text{Hz}$), 3H]; [3,45 (dq, $J = 9,3\text{Hz}$, 7,1Hz); 3,62-3,71 (m); 3,78 (dq, $J = 9,3\text{Hz}$, 7,1Hz), 2H]; 4,01 (m, 1H); [4,81 (q, $J = 5,3\text{Hz}$); 4,91 (q, $J = 5,3\text{Hz}$), 1H]; [4,86 (d, $J = 6,1\text{Hz}$); 4,87 (d, $J = 6,1\text{Hz}$), 1H]; $^{13}\text{C-NMR}$ (75 MHz, CDCl_3): δ 15,03; 20,19; 20,36; 26,10; 26,36; 27,91; (33,17; 33,31); (33,35; 33,49); (34,33; 34,58); (35,39; 35,68); (55,77; 55,99); (61,14; 62,21); (75,74; 75,90); 82,96; (99,86; 99,95); 147,96; 166,13; IR (tisztá): 2979, 2923, 2850, 1719, 1807, 1449, 1336, 1154 cm^{-1} .

Elemanalízis a $\text{C}_{19}\text{H}_{33}\text{NO}_5$ összegképlet alapján:

számított: C: 64,20%; H: 9,36%; N: 3,94%;

talált: C: 64,00%; H: 9,17%; N: 4,02%.

45-50. példa

1-(N-Egyszeresen helyettesített-karbamoil)-3-(hidroxí-
-védett)-4-helyettesített-2-azetidinonok (Vd) előállítás

0,5 mmol (VI) általános képletű 3-(1-hidroxí-védett)-
-4-helyettesített-2-azetidinon 6 ml tetrahidrofuránnal ké-
szült oldatához -78°C -on cseppenként 0,6 mmol n-butil-
-lítiumot, majd 5 perc elteltével 1 mmol izocianátot adunk.
A reakcióelegyet 30 percig -78°C -on keverjük, azután 2 ml
telített ammónium-klorid-oldat hozzáadásával a reakciót le-
állítjuk. Az elegyet 30 ml dietil-éterrel hígítjuk, és a
szerves réteget néhány alkalommal telített vizes nátrium-

-klorid-oldattal mossuk, nátrium-karbonáton szárítjuk és bepároljuk. A nyers szilárd anyagot szilikagélen kromatográfiásan tisztítjuk, így a megfelelő (Vd) N-karbamoil- β -laktámot kapjuk.

45. példa

(3R,4S)-3-(1-Etoxi-etoxi)-1-(fenil-karbamoil)-4-fenil-2-azetidinon (Vd-a-EE)

66%; halványsárga szilárd anyag; op. 152-155°C; $[\alpha]_D^{20} = +87,8^\circ$ (c = 0,9, CHCl₃); ¹H-NMR (250 MHz, CDCl₃): δ [1,07 (d, J = 5,4Hz); 1,13 (d, J = 5,4Hz), 3H]; 1,16 (t, J = 7,1Hz, 3H); [3,26 (dq, J = 9,5Hz, 7,1Hz); 3,37 (q, J = 7,1Hz); 3,39 (q, J = 7,1Hz); 3,67 (dq, J = 9,5Hz, 7,1Hz), 2H]; [4,53 (q, J = 5,4Hz); 4,72 (q, J = 5,4Hz), 1H]; 5,28 (m, 2H); [6,59 (széles s); 6,60 (széles s), 1H]; 7,10-7,55 (m, 10H); 8,68 (széles s, 1H): ¹³C-NMR (63 MHz, CDCl₃): δ (15,04; 15,16); (19,98; 20,11); (60,99; 62,53); 61,80; (76,05; 76,66); (99,34; 99,70); (119,63; 120,69; 124,37; 127,67; 127,95; 128,40; 128,45; 128,67; 128,85; 129,04; 129,12; 130,49); 133,48; (137,03; 137,28); (147,23; 147,29); (168,12; 168,52); IR (CHCl₃): 3342, 3017, 2982, 2932, 1773, 1719, 1602, 1548, 1445, 1312, 1224, 1210 cm⁻¹.

Elemanalízis a C₂₀H₂₂N₂O₄ összegképlet alapján:

számított: C: 67,78%; H: 6,26%; N: 7,90%;

talált: C: 67,92%; H: 5,98%; N: 8,17%.

46. példa

(3R,4S)-1-(terc-Butoxi-karbonil)-4-fenil-3-(1,1,1-triklór-etoxi-karbonil)-2-azetidinon (Vb-a-Troc)

Fehér szilárd anyag; op. 122-124°C; $[\alpha]_D^{20} = +28,0^\circ$ (c = 0,5, CHCl₃); ¹H-NMR (250 MHz, CDCl₃): δ 1,39 (s, 9H); 4,43 (d, J = 11,7Hz, 1H); 4,55 (d, J = 11,7Hz, 1H); 5,28 (d, J = 5,5Hz, 1H); 5,76 (d, J = 5,5Hz, 1H); 7,30 (m, 5H); ¹³C-NMR (63 MHz, CDCl₃): δ 27,81; 60,80; 77,03; 78,76; 84,40; 127,73; 128,58; 129,09; 131,55; 147,71; 152,17; 160,34; IR (CHCl₃): 3016, 2976, 1819, 1771, 1732, 1683, 1244 cm⁻¹.

Elemanalízis a $C_{17}H_{18}Cl_3NO_6$ összegképlet alapján:

számított: C: 46,54%; H: 4,14%; N: 3,19%;

talált: C: 46,33%; H: 4,34%; N: 3,33%.

47. példa

(3R,4S)-3-Acetil-1-(terc-butoxi-karbonil)-4-fenil-2-
-azetidinon (Vb-a-Ac)

Fehér szilárd anyag; op. 63-64°C; $[\alpha]_D^{20} = +32,1^\circ$ (c = 0,81, $CHCl_3$); ^1H -NMR (250 MHz, $CDCl_3$): δ 1,37 (s, 9H); 1,65 (s, 3H); 5,22 (d, J = 5,5Hz, 1H); 5,83 (d, J = 5,5Hz, 1H); 7,23-7,33 (m, 5H); ^{13}C -NMR (63 MHz, $CDCl_3$): δ 19,71; 27,81; 60,84; 75,94; 84,07; 127,43; 128,31; 128,67; 132,44; 147,25; 162,39; 168,83; IR ($CHCl_3$): 3026, 2984, 1815, 1752, 1731, 1497, 1371, 1286, 1224, 1152, 1024 cm^{-1} .

Elemanalízis a $C_{16}H_{19}NO_5$ összegképlet alapján:

számított: C: 62,94%; H: 6,27%; N: 4,59%;

talált: C: 63,17%; H: 6,14%; N: 4,52%.

48. példa

(3R,4S)-1-(terc-Butil-karbamoil)-3-(1-etoxi-etoxi)-4-fenil-
-2-azetidinon (Vb-b-EE)

74%; halványsárga viszkózus olaj; $[\alpha]_D^{20} = +144,3^\circ$ (c = 0,7, $CHCl_3$); ^1H -NMR (250 MHz, $CDCl_3$): δ [0,96 (d, J = 5,3Hz); 1,05 (d, J = 5,3Hz), 3H]; 1,10 (t, J = 7,1Hz, 3H); [1,33 (s); 1,34 (s), 9H]; [3,21 (dq, J = 9,3Hz, 7,0Hz); 3,30 (q, J = 7,0Hz), 3,33 (q, J = 7,1Hz); 3,62 (dq, J = 9,1Hz, 7,0Hz, 2H); [4,46 (q, J = 5,4Hz); 4,66 (q, J = 5,4Hz), 1H]; 5,10-5,19 (m, 2H); [6,59 (széles s); 6,60 (széles s), 1H]; 7,23-7,36 (m, 5H); ^{13}C -NMR (63 MHz, $CDCl_3$): δ (14,86; 14,99); (19,75; 19,95); (28,81; 29,30); (60,62; 61,20); (60,80; 62,29); (75,57; 76,76); (98,91; 99,34); (127,07; 127,40; 127,70; 128,17; 128,29; 128,53); (133,71; 133,86); (148,54; 148,59); (167,67; 168,13); IR ($CHCl_3$): 3362, 3035, 2977, 2932, 1767, 1710, 1605, 1537, 1457, 1366, 1320, 1282, 1217, 1100 cm^{-1} .

Elemanalízis a $C_{18}H_{26}N_2O_4$ összegképlet alapján:

számított: C: 64,65%; H: 7,84%; N: 8,38%;

talált: C: 64,46%; H: 7,75%; N: 8,39%.

49. példa

(3R,4S)-1-(Benzil-karbamoil)-3-(1-etoxi-etoxi)-4-fenil-2-
-azetidinon (Vb-c-EE)

50%; halványsárga viszkózus olaj; $[\alpha]_D^{20} = +66,2^\circ$ (c = 0,8, $CHCl_3$); ^1H -NMR (250 MHz, $CDCl_3$): δ [0,99 (d, J = 5,5Hz); 1,08 (d, J = 5,5Hz), 3H]; 1,12 (m, 3H); [3,16-3,40 (m); 3,63 (m), 2H]; [4,35-4,55 (m); 4,69 (q, J = 5,5Hz), 3H]; 5,21 (m, 2H); [7,03 (széles s); 7,05 (széles s), 1H]; 7,32 (m, 10H); ^{13}C -NMR (63 MHz, $CDCl_3$): δ (15,01; 15,14); (19,90; 20,11); 43,83; (60,66; 62,44); (60,75; 61,54); (75,93; 77,04); (99,16; 99,56); (127,25; 127,64; 127,69; 128,17; 127,93; 128,35; 128,55; 128,64; 128,74); (133,59; 133,76); 137,80; 150,02; (167,73; 168,19); IR ($CHCl_3$): 3379, 3090, 3033, 2980, 2930, 1773, 1707, 1604, 1536, 1455, 1319, 1270, 908 cm^{-1} .

Elemanalízis a $C_{21}H_{24}N_2O_4$ összegképlet alapján:

számított: C: 68,46%; H: 6,57%; N: 7,60%;

talált: C: 68,30%; H: 6,66%; N: 7,51%.

50. példa

(3R,4S)-3-(1-Etoxi-etoxi)-1-(etil-karbamoil)-4-fenil-2-
-azetidinon (Vd-d-EE)

63%; halványsárga olaj; $[\alpha]_D^{20} = +96,7^\circ$ (c = 0,9, $CHCl_3$); ^1H -NMR (250 MHz, $CDCl_3$): δ [0,96 (d, J = 5,3Hz); 1,04 (d, J = 5,3Hz), 3H]; 1,05-1,18 (m, 3H); [3,13-3,39 (m); 3,59 (m), 4H]; [4,45 (q, J = 5,3Hz); 4,65 (q, J = 5,3Hz), 1H]; 5,16 (m, 2H); [6,60 (széles s); 6,62 (széles s), 1H]; 7,27 (m, 5H); ^{13}C -NMR (63 MHz, $CDCl_3$): δ 14,98; (19,84; 29,93); 34,79; (60,56; 61,35); (60,72; 62,35); (75,91; 77,03); (99,14; 99,54); (127,28; 127,55; 127,85; 128,27; 128,40); (133,74; 133,89); (149,87; 149,93); (167,62; 168,07); IR ($CHCl_3$): 3378, 3035, 2980, 2934, 1774, 1704, 1537, 1455, 1321, 1271, 1112, 1025 cm^{-1} .

51-52. példa

1-(N,N-Helyettesített-karbamoil)-3-(hidroxi-védett)-4-helyettesített-2-azetidinonok (Vd) előállítás

Egy jellemző eljárást írunk le a (3R,4S)-(-)-1-(morfolin-karbonil)-3-(1-etoxi-etoxi)-4-fenil-2-azetidinon (Vc-b) előállítására. 30 mg (0,13 mmol) 3-(1-etoxi-etoxi)-4-fenil-2-azetidinon (VIa-EE) 2 ml metilén-dikloriddal készült oldatához szobahőmérsékleten 2 mg 4-(dimetil-amino)-piridint és 0,05 ml trietil-amint, majd 5 perc eltelte után 22,9 mg (0,15 mmol) morfolin-karbonil-kloridot adunk. A reakcióelegyet 2 órán át szobahőmérsékleten keverjük. Ezt követően 20 ml metilén-dikloriddal hígítjuk, a szerves réteget két alkalommal telített vizes nátrium-klorid-oldattal mossuk, nátrium-karbonáton szárítjuk és bepároljuk. A nyers szilárd terméket szilikagélen kromatográfiásan tisztítjuk, így tiszta (Vc-b) vegyületet kapunk: 87%; halványsárga olaj; $^1\text{H-NMR}$ (250 MHz, CDCl_3): δ [0,90 (d, $J = 5,3\text{Hz}$); 1,01 (d, $J = 5,3\text{Hz}$), 3H]; [1,04 (t, $J = 7,1\text{Hz}$); 1,18 (t, $J = 7,1\text{Hz}$), 3H]; 3,20 (m, 4H); [3,28 (m); 3,53 (m); 3,67 (m), 2H]; 3,60 (m, 4H); [4,41 (q, $J = 5,3\text{Hz}$); 4,63 (q, $J = 5,3\text{Hz}$), 1H]; [5,07 (d, $J = 5,8\text{Hz}$); 5,08 (d, $J = 5,8\text{Hz}$), 1H]; [5,29 (d, $J = 5,8\text{Hz}$); 5,32 (d, $J = 5,8\text{Hz}$), 1H]; 7,23-7,27 (m, 5H).

52. példa

(3R,4S)-(-)-1-(N,N-Dimetil-karbamoil)-3-(1-etoxi-etoxi)-4-fenil-2-azetidinon (Vc-a)

55%; színtelen folyadék; $^1\text{H-NMR}$ (250 MHz, CDCl_3): δ [0,98 (d, $J = 5,4\text{Hz}$); 1,10 (d, $J = 5,4\text{Hz}$), 3H]; 1,12 (t, $J = 7,1\text{Hz}$); 1,13 (t, $J = 7,1\text{Hz}$), 3H]; 3,16 (széles s, 6H); [3,37 (m); 3,67 (m), 2H]; [4,47 (q, $J = 5,4\text{Hz}$); 4,71 (q, $J = 5,4\text{Hz}$), 1H]; [5,11 (d, $J = 5,7\text{Hz}$); 5,12 (d, $J = 5,7\text{Hz}$), 1H]; 5,34 (t, $J = 5,7\text{Hz}$, 1H); 7,34 (m, 5H).

Az alábbi 53-56. példák a (III) és (IV) általános képletű bakkatinok előállítására adnak eljárást 14-OH-DAB-ból, a természetben előforduló, a kereskedelemben kapható vegyületből kiindulva. A (IIIa), (IIIb), (III-b) és (IVa) bakka-

tinok azonosítási adatait ezen példák után adjuk meg.

53. példa

7,10-DiTroc-14-hidroxi-10-dezacetil-bakkatin-III-1,14- -karbonát (IIIa) előállítása

910 mg (1,63 mmol) 14-hidroxi-10-dezacetil-bakkatin III-t (14-OH-DAB) 18 ml vízmentes piridinben oldunk. Az oldatot 80°C-ra melegítjük, és 1 ml triklór-etil-klór-formiátot adunk hozzá. 5 perces keverés után további 0,4 ml triklór-etil-klór-formiátot adunk az elegyhez, és a keverést még 30 másodpercig folytatjuk (a triklór-etil-klór-formiát teljes mennyisége: 1,4 ml, 2,15 g, 9,71 mmol, megközelítőleg 6 ekvivalens). A reakciólombikot az olajfürdőből kivesszük, és az elegy összetételét vékonyréteg-kromatográfián vizsgáljuk, hogy a reakció végbemeneteléről meggyőződjunk. Azután néhány csepp metanolt és egy darab jeget adunk az elegyhez a klór-formiát feleslegének eltávolítására. Ezt követően az elegyet kloroformmal extraháljuk, az extraktumot 0,1 n sósavval és telített vizes nátrium-klorid-oldattal mossuk, vízmentes magnézium-szulfáton szárítjuk, és az oldószert eltávolítjuk. A maradékot szilikagélen oszlopkromatográfián tisztítjuk, eluálószerként etil-acetát és hexán 1:1 térfogatarányú elegyét használjuk. Ily módon 1,16 g (75%) (IIIa) vegyületet kapunk fehér szilárd anyagként. A (IIIa) vegyület azonosítási adatai a következők: $^1\text{H-NMR}$ (CDCl_3): δ 1,20 (s, 3H, H17); 1,28 (s, 3H, H16); 1,88 (s, 3H, H19); 2,08 (m, 1H, H6 β); 2,18 (s, 3H, H18); 2,33 (s, 3H, 4-OAc); 2,63 (m, 1H, H6 α); 3,75 (széles s, 1H, H14); 3,82 (d, J = 7,1Hz, 1H, H3); 4,20 (d, J = 8,4Hz, 1H, H20 β); 4,34 (d, J = 8,4Hz, 1H, H20 α); 4,61 (d, J = 11,8Hz, 1H, Troc); 4,79 (s, 2H, Troc); 4,91 (d, J = 11,8Hz, 1H, Troc); 4,97 (széles s, 1H, H5); 5,01 (széles s, 1H, OH); 5,01 (széles s, 1H, H13); 5,59 (dd, J = 7,2Hz, 10,6Hz, 1H, H7); 6,10 (d, J = 7,1Hz, 1H, H2); 6,25 (s, 1H, H10); 7,50 (m, 2H); 7,65 (m, 1H); 8,03 (d, 2H); $^{13}\text{C-NMR}$ (CDCl_3): δ 10,80; 15,22; 21,56; 22,21; 25,63; 33,05; 41,28; 46,71; 56,44; 68,93; 71,79; 75,78; 76,00; 76,54; 77,56; 79,03; 79,91; 83,49; 84,09; 88,25;

94,10; 127,87; 129,01; 129,86; 130,92; 134,38; 144,81;
152,76; 153,12; 153,18; 164,73; 170,64; 199,97.

54. példa

14-Acetil-7,10-diTroc-14-hidroxi-DAB (IIIb) előállítása

594 mg (0,654 mmol) 7,10-diTroc-14-hidroxi-10-dezacetil-bakkatin III (IIIa) 30 ml piridinnel készült oldatához -10°C-on 230 ml (3,27 mmol, 5 ekvivalens) acetil-kloridot adunk. A reakcióelegyet -10°C-on 24 órán át keverjük, majd etil-acetáttal extraháljuk. Az extraktumot 0,1 n sósavval és telített vizes nátrium-klorid-oldattal mossuk, vízmentes magnézium-szulfáton szárítjuk és vákuumban bepároljuk. A visszamaradó nyers terméket gyors oszlopkromatográfiás eljárással szilikagélen tisztítjuk, eluálószerként etil-acetát és hexán 1.1 térfogatarányú elegyét használjuk. Iy módon 402 mg (65%) (IIIb) vegyületet különítünk el fehér szilárd anyagként, amelynek azonosítási adatai a következők: op. 225-226°C; ¹H-NMR (CDCl₃): δ 1,10 (s, 3H); 1,21 (s, 3H); 1,88 (s, 3H); 2,02 (s, 3H); 2,05 (m, 1H, H6β); 2,19 (s, 3H); 2,38 (s, 3H); 2,64 (m, 1H, H6α); 2,74 (s, 1H, OH); 3,19 (széles s, 1H, OH); 3,98 (d, J = 7,3Hz, 1H, H3); 4,23 (d, J = 8,4Hz, 1H, H20α); 4,30 (d, J = 8,4Hz, 1H, H20β); 4,61 (d, J = 11,8Hz, 1H, TROC); 4,72 (m, 1H, H13); 4,77 (d, J = 7,1Hz, 1H, TROC); 4,91 (d, J = 11,8Hz, 1H, TROC); 4,98 (m, 1H, H5); 5,39 (d, J = 5,4Hz, 1H, H14); 5,62 (dd, J = 7,1Hz, 10,5Hz, 1H, H7); 5,84 (d, J = 7,3Hz, 1H, H2); 6,30 (s, 1H, H10); 7,44-7,62 (m, 3H); 8,03-8,06 (m, 2H).

Elemanalízis a C₃₇H₄₀Cl₆O₁₆ összegképlet alapján:

számított: C: 46,61%; H: 4,23%;

talált: C: 46,80%; H: 4,39%.

55. példa

14-Hidroxi-2-(ciklohexán-karbonil)-2-debenzoil-10-dezacetil-bakkatin III (III-B) előállítása

500 mg (0,899 mmol) 14-hidroxi-10-dezacetil-bakkatin III és 50 mg 5%-os szénhordozós ródiumkatalizátor 8 ml metanollal és 2 ml etil-acetáttal készült szuszpenzióját

50°C-on és 6205 kPa hidrogénnyomáson hidrogénezünk 36 órán át. Ezután a reakcióelegyet szobahőmérsékletre hűtjük, a hidrogéngázt kiengedjük, a katalizátort kiszűrjük, és az oldószert vákuumban lepároljuk. A nyers terméket szilikagél oszlopon oszlopkromatográfiásan tisztítjuk, eluálószerként etil-acetát és hexán 1:1 térfogatarányú elegyét használjuk. Ily módon 498 mg (98%) (III-b) vegyületet különítünk el fehér szilárd anyagként, amelynek azonosítási adatai a következők: $^1\text{H-NMR}$ [$(\text{CD}_3)_2\text{SO}$]: δ 0,88 (s, 6H); 1,46 (s, 3H); 1,86 (s, 3H); 2,14 (s, 3H); 1,12-2,24 (m, 13H); 3,59 (m, 2H); 3,93 (d, $J = 8,0\text{Hz}$, 1H); 3,99 (d, $J = 7,0\text{Hz}$, 1H); 4,25 (d, $J = 8,0\text{Hz}$, 1H); 4,36 (m, 1H); 4,39 (s, 1H); 4,76 (d, $J = 2,0\text{Hz}$, 1H); 4,88 (széles d, $J = 9,1\text{Hz}$, 1H); 4,96 (d, $J = 7,1\text{Hz}$, 1H); 5,08 (d, $J = 2,0\text{Hz}$, 1H); 5,29 (d, $J = 7,1\text{Hz}$, 1H); 5,45 (d, $J = 5,2\text{Hz}$, 1H); 6,64 (d, $J = 6,3\text{Hz}$, 1H); $^{13}\text{C-NMR}$ [$(\text{CD}_3)_2\text{SO}$]: δ 9,36; 14,51; 21,14; 22,05; 24,82; 25,04; 25,23; 26,40; 28,11; 28,44; 36,41; 42,04; 42,56; 45,78; 57,17; 70,70; 72,21; 73,22; 74,08; 74,54; 75,05; 75,39; 79,80; 83,58; 135,15; 139,11; 169,52; 174,62; 209,87.

56. példa

7,10-Di(triklór-etoxi-karbonil)-14-hidroxi-10-dezacetil- -bakkatin III (IVa) előállítása

900 mg (1,61 mmol) 14-hidroxi-10-dezacetil-bakkatin III (14-OH-DAB) vegyületet 18 ml vízmentes piridinben oldunk. Az oldatot 80°C-on melegítjük, és 0,92 ml (1,42 g, 6,44 mmol, 4 ekvivalens) triklór-etil-klór-formiátot adunk hozzá. 5 perces keverés után a reakciólombikot az olajfürdőből kivesszük, és a reakcióelegy összetételét vékonyréteg-kromatográfiásan ellenőrizzük, hogy a reakció végbemeneteléről meggyőződünk. Ezután néhány csepp metanol és egy darab jég hozzáadásával a klór-formiát feleslegét eltávolítjuk. A reakcióelegyet kloroformmal extraháljuk, az extraktumot 0,1 n sósavval és telített vizes nátrium-klorid-oldattal mossuk, majd vízmentes magnézium-szulfáton szárítjuk. Az oldószer eltávolítása után kapott maradékot szilikagélen oszlopkromatográfiásan tisztítjuk, eluálószerként etil-acetát és hexán

1:1 térfogatarányú elegyét használjuk. Ily módon 808 mg (55%) (IVa) vegyületet különítünk el fehér szilárd anyagként: $^1\text{H-NMR}$ (CDCl_3): δ 1,10 (s, 3H, H17); 1,18 (2, 3H, H16); 1,83 (s, 3H, H19); 2,02 (m, 1H, H6 β); 2,14 (s, 3H, H18); 2,30 (s, 3H, 4-OAc); 2,61 (m, 1H; H6 α); 3,22 (m, 1H, OH); 3,61 (s, 1H, OH); 3,66 (m, 1H, OH); 3,89 (d, $J = 7,1\text{Hz}$, H3); 4,01 (m, 1H, H14); 4,18 (d, $J = 8,4\text{Hz}$, 1H, H20 β); 4,28 (d, $J = 8,4\text{Hz}$, 1H, H20 α); 4,60 (d, $J = 11,9\text{Hz}$, 1H, Troc); 4,73 (m, 1H, H13); 4,77 (s, 2H, Troc); 4,83 (d, $J = 11,9\text{Hz}$, 1H, Troc); 4,95 (m, 1H, H5); 5,57 (dd, $J = 7,1\text{Hz}$, 10,6Hz, 1H, H7); 5,79 (d, $J = 7,1\text{Hz}$, 1H, H2); 6,24 (s, 1H, H10); 7,40-7,60 (m, 3H); 8,02 (széles d, 2H).

Az 57-62. példák a jelen találmány szerinti taxánoknak az előző példáknak megfelelően előállított (V) általános képletű β -laktámok és a (III), valamint (IV) általános képletű bakkatinok kapcsolásával történő szintézisét írják le. A kapcsolási reakció a 3. és 4. reakcióvázlaton látható módon, bázis jelenlétében megy végbe. Az 57. példában a C7- és C10-hidroxilcsoportokat védjük, a védőcsoport eltávolítása az 58. példa szerint történik. Az 59. példában a kapcsolást és a védőcsoport eltávolítást is elvégezzük az (Ib) és (Ic) általános képletű taxánok előállítására.

57-62. példa

7,10-DiTroc-10-dezacetil-14-hidroxi-taxol-1,14-karbonát (Ia-diTroc) szintézise

86,9 mg (0,093 mmol) (IIIa) bakkatin és 47,3 mg (0,14 mmol) (Va-a-EE) N-benzoil- β -laktám 3,0 ml tetrahidrofuránnal készült oldatához -40°C -on 0,13 ml (1,2 ekvivalens) 0,85 mólos tetrahidrofurános nátrium-hexametil-diszilazid-oldatot (NaHMDS) adunk 30 perc alatt. A reakcióelegy vékonyréteg-kromatográfiás analízise szerint a (IIIa) bakkatin teljesen elreagált. A reakció-elegyet 10 ml telített ammónium-klorid-oldat hozzáadásával megbontjuk, majd 3 x 10 ml dietil-éterrel, azután pedig 10 ml metilén-dikloriddal extraháljuk, és az egyesített extraktumokat telített vizes nátrium-

rium-klorid-oldattal mossuk, végül vízmentes nátrium-szulfáton szárítjuk. A bepárlás után kapott nyers terméket oszlopkromatográfiásan tisztítjuk, eluálószerként etil-acetát és hexán 1:2 térfogatarányú elegyét használjuk, így 95,9 mg 2'-EE-7,10-diTroc-10-dezacetil-14-hidroxi-taxol-1,14-karbo-nátot különítünk el fehér szilárd anyag formájában. Ezt a vegyületet 0,5 n tetrahidrofurános hidrogén-klorid-oldattal szobahőmérsékleten 1 órán át reagáltatjuk. A reakcióelegyet szárítjuk, és szilikagélen kromatográfiásan tisztítjuk, eluálószerként etil-acetát és hexán 2:3 térfogatarányú elegyét használjuk. Ily módon 65,5 mg (75% összhozam) Ia-diTroc taxánt kapunk fehér szilárd anyagként, amelynek azonosítási adatai a következők: op. 178-180°C; $[\alpha]_D^{20} = -5,9^\circ$ (c = 0,85, CHCl₃); ¹H-NMR (CDCl₃): δ 1,30 (s, 6H, H16, H17); 1,89 (s, 3H, H19); 1,92 (s, 3H, H18); 2,08 (m, 1H, H6β); 2,56 (s, 3H, 4-OAc); 2,62 (m, 1H, H6α); 3,81 (d, J = 7,4Hz, 1H, H3); 4,09 (széles s, 1H, 2'-OH); 4,24 (d, J = 8,5Hz, 1H, H20β); 4,31 (d, J = 8,5Hz, 1H, H20α); 4,60 (d, J = 11,9Hz, 1H, Troc); 4,76 (s, 2H, Troc); 4,87-4,94 (m, 4H, Troc, H5, H2', H14); 5,55 (dd, J = 7,1Hz, 10,5Hz, 1H, H7); 5,93 (dd, J = 2,8Hz, 8,9Hz, 1H, H3'); 6,11 (d, J = 7,4Hz, 1H, H2); 6,19 (s, 1H, H10); 6,47 (d, J = 6,2Hz, 1H, H13); 7,21 (d, J = 8,9Hz, 1H, NH); 7,31-7,64 (m, 11H); 7,75 (d, J = 7,4Hz, 2H); 8,12 (d, J = 7,4Hz, 2H); ¹³C-NMR (CDCl₃): δ 10,93; 14,63; 22,29; 22,51; 25,39; 33,07; 41,64; 46,39; 54,92; 56,47; 68,88; 73,87; 74,42; 75,78; 75,88; 77,22; 77,45; 78,29; 79,61; 80,17; 83,59; 88,01; 94,02; 94,07; 126,80; 127,31; 127,73; 128,34; 128,64; 129,07 (2); 130,16; 132,04; 132,46; 133,44; 134,35; 137,53; 139,71; 151,63; 153,06; 153,15; 164,79; 167,69; 171,37; 172,03; 199,33; IR (CHCl₃): 3038, 2951, 1820, 1761, 1737, 1667, 1479, 1379, 1250, 1220.

Elemanalízis a C₅₂H₄₉NCl₆O₁₉ összegképlet alapján:

számított: C: 51,85%; H: 4,10%; N: 1,16%;

talált: C: 51,67%; H: 3,86%; N: 1,13%.

58. példa

10-Dezacetil-14-hidroxi-taxol-1,14-karbonát (Ia) előállítása

100 mg Ia-diTroc taxánt 40°C-on ecetsavban 200 mg cinkporral kezelünk néhány órán át. A reakcióelegyet üvegszűrőn szűrjük, és a szűrletet vákuumban bepároljuk. A maradékot metilén-dikloridban újra oldjuk, és a cinksót szűrőssel eltávolítjuk, így nyers termékhez jutunk. A nyers terméket etil-acetát és hexán 3:1 térfogatarányú elegyből átkristályosítva 48 mg (72%) Ia taxánt kapunk fehér por alakjában: $^1\text{H-NMR}$ (CDCl_3): δ 1,21 (s, 3H); 1,78 (s, 3H); 1,85 (m, 1H, H6B); 2,04 (s, 3H); 2,54 (s, 3H, 4-OAc); 2,56 (m, 1H, H6 α); 3,80 (d, J = 7,6Hz, 1H, H3); 3,93 (d, J = 4,4Hz, 1H, 2'-OH); 4,28 (m, 4H, H20, H α , OH); 4,88 (m, 3H, H5, H14, H2'); 5,16 (s, 1H, H10); 5,93 (m, 1H, H3'); 6,07 (d, J = 7,6Hz, 1H, H2); 6,44 (d, J = 5,8Hz, 1H, H13); 7,23-7,60 (m, 12H); 7,73 (széles d, 2H); 8,14 (széles d, 2H); $^{13}\text{C-NMR}$ (CDCl_3): δ 10,10; 14,22; 14,39; 21,11; 22,17; 22,61; 25,57; 36,67; 41,62; 45,97; 54,71; 57,86; 60,47; 69,43; 71,63; 73,82; 73,99; 74,66; 76,18; 77,27; 79,76; 80,43; 84,13; 88,37; 126,79; 127,40; 127,91; 128,28; 128,59; 129,07; 130,22; 131,98; 133,56; 134,25; 135,76; 136,22; 137,67; 151,89; 165,02; 167,67; 171,09; 172,06; 209,76.

59. példa

13-[(2R,3S)-3-(terc-butoxi-karbonil-amino)-2-hidroxi-3-fenil-propanoil]-10-dezacetil-14-hidroxi-bakkatin-III-1,14-karbonát (Ib) szintézise

100 mg (0,107 mmol) (IIIa) bakkatin és 52 mg (0,155 mmol) (Vb-d-EE) N-t-BOC- β -laktám 3,0 ml tetrahidrofuránnal készült oldatához -30°C-on 0,12 ml (1,1 ekvivalens) 1,0 mólos tetrahidrofurános NaHMDS oldatot adunk 10 perc alatt. A reakcióelegy vékonyréteg-kromatográfiás analízise szerint a (IIIa) bakkatin teljesen elreagált. A reakcióelegyet 100 ml-es főzőpohárban levő 10 ml telített ammónium-klorid-oldatba öntjük a reakció leállítására. Ezután 3 x 10 ml dietil-éterrel és 10 ml metilén-dikloriddal extraháljuk, az egyesített extraktumokat telített vizes nátrium-klorid-

-oldattal mossuk, vízmentes nátrium-szulfáton szárítjuk, majd bepároljuk, így 170 mg világossárga szilárd anyagot kapunk. A nyers terméket szilikagélen oszlopkromatográfiásan tisztítjuk, eluálószerként etil-acetát és hexán 1:1 térfogatarányú elegyét használjuk. Ily módon 118 mg (88%) (Ic-EE) 13-[(2R,3S)-3-(terc-butoxi-karbonil-amino)-2-EEO-3-fenil-propanoil]-10-dezacetil-14-hidroxi-bakkatin-III-1,14-karbonátot különítünk el fehér szilárd anyagként. A terméket közvetlenül használjuk fel az EE és Troc védőcsoportokat egyidejűleg eltávolító reakcióhoz.

157 mg nyers (Ic-EE) taxán vegyületet 2 ml jégecetben szobahőmérsékleten 480 mg cinkkel kezelünk 8 órán át, majd az elegy hőmérsékletét 4 órán át 50°C-on tartjuk. Az elegyet szűrjük, és a szűrletet 20 ml jéghideg telített vizes nátrium-hidrogén-karbonát-oldatba öntjük. Az oldatot 20 ml metilén-dikloriddal extraháljuk, az extraktumot vízmentes magnézium-szulfáton szárítjuk, majd bepároljuk. A visszamaradó fehér szilárd anyagot szilikagélen oszlopkromatográfiásan tisztítjuk tovább, eluálószerként etil-acetát és hexán 2:1 térfogatarányú elegyét használjuk. Ily módon 63 mg [70% összhozam a (IIIa) bakkatinra számítva] (Ic) taxán vegyületet különítünk el, amelynek az azonosítási adatai a következők: op. 190°C (bomlik); $[\alpha]_D^{20} = -22,83^\circ$ (c = 0,193, CHCl₃); ¹H-NMR (300 MHz, CDCl₃): δ 1,36 (s, 9H, t-Boc); 1,77 (s, 3H, H19); 1,82 (m, 1H, H6β); 1,87 (s, 3H, H18); 2,43 (széles s, 3H, 4-OAc); 2,55 (m, 1H, H6α); 3,69 (széles s, 1H, OH); 3,80 (d, J = 7,5Hz, H3); 4,20-4,30 (m, 3H, H20, H5); 4,69 (s, 1H, OH); 4,75 (d, J = 6,7Hz, H14); 4,92 (d, J = 8,5Hz, 1H, H7); 5,19 (s, 1H, H10); 5,30 (m, 1H, H3'); 5,62 (d, J = 8,6Hz, 1H, H2'); 6,01 (d, J = 7,5Hz, 1H, H2); 6,45 (d, J = 5,9Hz, 1H, H13); 7,51-7,64 (m, 8H); 8,02 (d, J = 7,3Hz); ¹³C-NMR (CDCl₃): δ 9,97; 14,37; 21,98; 22,52; 25,69; 28,24; 29,68; 36,74; 41,67; 45,94; 57,91; 69,36; 71,65; 74,09; 74,31; 74,82; 76,09; 79,64; 80,58; 83,98; 88,09; 126,61; 128,13; 128,96; 129,93; 134,18; 135,82; 136,52; 138,00; 151,87; 155,70; 164,78; 170,64; 171,89; 209,69; IR (tiszt): 3403, 2931, 1817 (amid), 1734, 1715, 1703, 1242,

1085.

Elemenanalízis a $C_4H_{51}NO_{16}$ összegképlet alapján:

számított: C: 62,18%; H: 6,05%; N: 1,65%;

talált: C: 61,91%; H: 6,33%; N: 1,61%.

60. példa

14-[(2R,3S)-3-(N-benzoil-amino)-2-hidroxi-3-fenil-propa-noil]-10-dezacetil-14-hidroxi-bakkatin III (IIa) szintézise

79,6 mg (0,09 mmol) (IVa) bakkatin és 45,8 mg (0,14 mmol) (Va-a-EE) N-benzoil- β -laktám 3,0 ml tetrahydrofuránal készült oldatához -40°C -on 0,13 ml (1,2 ekvivalens) 0,85 mólos tetrahydrofurános NaHMDS-oldatot adunk 30 perc alatt. A reakcióelegy vékonyréteg-kromatográfiás analízise szerint a (IIIa) bakkatin teljesen elreagált. A reakcióelegyet 10 ml telített ammónium-klorid-oldat hozzáadásával megbontjuk. Ezután 3 x 10 ml dietil-éterrel, majd 10 ml metilén-dikloriddal extraháljuk, az egyesített extraktumokat telített vizes nátrium-klorid-oldattal mossuk, vízmentes nátrium-szulfáton szárítjuk és bepároljuk. A visszamaradó nyers terméket szilikagélen oszlopkromatográfiásan tisztítjuk, eluálószerként etil-acetát és hexán 1:3 térfogatarányú elegyét használjuk. Ily módon 90,2 mg (82%) (IIa-EE) 14-[(2R,3S)-3-(N-benzoil-amino)-2-EEO-3-fenil-propanoil]-10-dezacetil-14-hidroxi-bakkatin III vegyületet különítünk el fehér szilárd anyag formájában. Ezt a (IIa-EE) védett taxánt 60°C -on ecetsavban 9 órán át cinkkel kezeljük. A reakcióelegyet üvegszűrőn szűrjük, és a szűrletet vákuumban bepároljuk. A maradékot metilén-dikloridban ismét oldjuk, és a cinksót szűrővel eltávolítjuk. Az így kapott nyers terméket szilikagélen oszlopkromatográfiásan tisztítjuk, eluálószerként etil-acetát és hexán 3:1 térfogatarányú elegyét használjuk. Ily módon 33,7 mg (75%) (IIa) taxánt különítünk el fehér por alakjában, amelynek azonosítási adatai a következők: op. $198-202^\circ\text{C}$; $[\alpha]_D^{20} = -13,2^\circ$ ($c = 0,38$, MeOH); $^1\text{H-NMR}$ (CDCl_3): δ 1,17 (s, 3H); 1,20 (s, 3H); 1,74 (s, 3H, H19); 1,84 (m, 1H, H6 β); 2,14 (s, 3H, H18); 2,17 (s, 3H, 4-OAc); 2,60 (m, 1H, H6 α); 3,07 (széles s, 1H, 2'-OH); 4,03

(d, $J = 6,6\text{Hz}$, 1H, H3); 4,14 (d, $J = 8,4\text{Hz}$, 1H, H20); 4,27 (m, 3H, H20, H7, 10-OH); 4,55 (m, 1H, H2'); 4,99 (széles d, 1H, H5); 5,07 (m, 1H, H13); 5,17 (d, $J = 5,8\text{Hz}$, 1H); 5,34 (s, 1H, H10); 5,65 (d, $J = 5,7\text{Hz}$, 1H, H14); 5,83 (széles d, 2H, H2, H3'); 6,91 (d, $J = 9,4\text{Hz}$, 1H, NH); 7,36-7,59 (m, 11H); 7,77 (széles d, 2H); 8,15 (széles d, 2H); ^{13}C -NMR (CDCl_3): δ 9,53; 15,32; 20,66; 22,08; 26,03; 29,69; 37,06; 42,85; 46,50; 54,68; 58,00; 71,63; 72,06; 73,60; 75,03; 76,60; 77,12; 78,82; 80,31; 83,98; 127,10; 127,24; 128,25; 128,42; 128,84; 129,04; 130,62; 132,51; 133,59; 135,04; 137,89; 140,68; 166,49; 168,13; 170,86; 172,12; 211,58; IR (CHCl_3): ν 3632, 3434, 3026, 3016, 2943, 2838, 1724, 1648. Elemanalízis a $\text{C}_{45}\text{H}_{49}\text{NO}_{14}$ összegképlet alapján: számított: C: 65,29%; H: 5,97%; N: 1,69%; talált: C: 65,15%; H: 6,01%; N: 1,79%.

Ez a példa magábanfoglalt a 4. reakcióvázlatnak megfelelően egy védőcsoport-eltávolítási lépést a (IIa) taxán előállítására.

61. példa

7,10-DiTroc-14-[(2R,3S)-3-(terc-butoxi-karbonil-amino)-2-hidroxi-3-fenil-propanoil]-10-dezacetil-14-hidroxi-bakkatin III (IIb-diTroc) szintézise

50 mg (0,55 mmol) (IVa) bakkatin 10 ml tetrahidrofuránnal készült oldatához -40°C -on 10 perc alatt 0,06 ml (0,06 mmol) NaHMDS-oldatot, majd ugyanezen a hőmérsékleten tetrahidrofurános oldat formájában 25 mg (Vb-d-EE) N-t-BOC-B-laktámot adunk, és az elegyet 1 órán át keverjük. A reakciót -40°C -on telített ammónium-klorid-oldat hozzáadásával leállítjuk. A szerves réteget elválasztjuk, és a vizes réteget etil-acetáttal extraháljuk. Az egyesített szerves extraktumokat vízmentes nátrium-karbonáton szárítjuk és vákuumban bepároljuk. A nyers terméket szilikagélen oszlop-kromatográfiásan tisztítjuk, eluálószerként etil-acetát és hexán 1:3 térfogatarányú elegyét használjuk. Ily módon 54,2 mg (82%) (IIb-diTroc-EE) 7,10-diTroc-14-[(2R,3S)-3-(terc-

-butoxi-karbonil-amino)-2-EEO-3-fenil-propanoil]-10-dezacetil-14-hidroxi-bakkatin III-t különítünk el fehér szilárd anyagként. Ezt a védett (IIb-diTroc-EE) taxánt szobahőmérsékleten 0,5 n tetrahidrofurános hidrogén-klorid-oldattal kezeljük 1 órán át. A reakcióelegyet vízmentes nátrium-karbonáton szárítjuk és szilikagélen oszlopkromatográfiásan tisztítjuk, eluálószerként etil-acetát és hexán 1:3 térfogatarányú elegyét használjuk. Így 40 mg (81%) (IIb-diTroc) taxánt kapunk fehér por alakjában: $^1\text{H-NMR}$ (CDCl_3): δ 1,19 (s, 3H, H17); 1,24 (s, 3H, H16); 1,45 (s, 9H); 1,85 (s, 3H); 2,03 (m, 1H, H6 β); 2,24 (s, 3H, H18); 2,37 (s, 3H, 4-OAc); 2,65 (m, 1H, H6 α); 3,01 (d, J = 5,7Hz, 1H, OH); 4,01 (d, J = 6,8Hz, 1H, H3); 4,15 (d, J = 8,4Hz, 1H, H20); 4,32 (d, J = 8,4Hz, 1H, H20); 4,36 (d, J = 5,6Hz, 1H, NH); 4,62 (d, J = 11,8Hz, 1H); 4,79 (s, 2H); 4,92 (d, J = 11,8Hz, 1H); 4,95-5,02 (m, 3H, H2', H5, OH); 5,18 (d, J = 9,5Hz, 1H, H13); 5,34 (d, J = 9,5Hz, 1H, H14); 5,63 (dd, J = 7,2Hz, 10,5Hz, 1H, H7); 5,71 (d, J = 5,1Hz, 1H, H3'); 5,84 (d, J = 6,8Hz, 1H, H2); 6,34 (s, 1H, H10); 7,29-7,60 (m, 8H); 8,12 (széles d, 2H); $^{13}\text{C-NMR}$ (CDCl_3): δ 15,33; 22,25; 28,11; 28,17; 28,30; 28,45; 28,50; 33,26; 42,85; 46,82; 55,98; 56,51; 71,88; 73,05; 73,60; 76,22; 76,57; 77,61; 77,67; 77,88; 79,65; 80,01; 81,31; 83,54; 83,60; 94,21; 126,97; 128,29; 128,37; 128,74; 128,92; 130,48; 131,21; 133,67; 138,55; 144,71; 153,07; 153,22; 156,23; 166,22; 171,04; 171,97; 200,88.

Ez a példa csak a (IVa) bakkatin és az EE csoporttal védett (Vb-d) β -laktám 4. reakcióvázlat szerinti kapcsolását mutatja be. Ebben a példában termékként (IIb-diTroc) taxánt kapunk.

62. példa

14-[(2R,3S)-3-(terc-Butoxi-karbonil-amino)-2-hidroxi-3-fenil-propanoil]-10-dezacetil-14-hidroxi-bakkatin III

(IIb) szintézise

108 mg (0,09 mmol) (IIb-diTroc) 2 ml ecetsavval és 3 ml metanollal készült oldatához szobahőmérsékleten 240 mg

aktívált cinket adunk. A hőmérsékletet 60°C-ra emeljük, és az elegyet 2 órán át keverjük. Ezután üvegszűrőn szűrjük, és a szűrletet vákuumban bepároljuk. A maradékot metilén-dikloridban ismét oldjuk, és a cinksót szűréssel eltávolítjuk. 116 mg nyers terméket kapunk, amelyet szilikagél oszlopon kromatográfiásan tisztítunk, eluálószerként etil-acetát és hexán 4:1 térfogatarányú elegyét használjuk. Ily módon 48,8 mg (70%) (IIb) taxánt különítünk el fehér por formájában: ¹H-NMR (CDCl₃): δ 1,15 (s, 3H); 1,16 (s, 3H); 1,45 (s, 9H); 1,73 (s, 3H); 1,81 (m, 1H, H6β); 2,13 (s, 3H); 2,36 (s, 3H); 2,60 (m, 1H, H6α); 3,03 (d, J = 5,7Hz, 1H, OH); 4,02 (d, J = 6,9Hz, 1H, H3); 4,17 (d, J = 8,5Hz, 1H, H20); 4,25-4,34 (m, 4H, H20, H7); 4,83 (d, J = 6,0Hz, 1H); 4,99 (m, 2H, H2', H5); 5,18 (d, J = 9,5Hz, 1H, H13); 5,31 (s, 1H; H10); 5,37 (d, J = 9,5Hz, 1H, H14); 5,67 (d, J = 6,0Hz, 1H, H3'); 5,83 (d, J = 6,9Hz, 1H, H2); 7,31-7,56 (m, 8H); 8,12 (széles d, 2H).

Ez a példa a (IIb-diTroc) vegyületről a védőcsoportnak a 4. reakcióvázlat szerinti eltávolítását szemlélteti, aminek eredményeként (IIb) taxánt kapunk.

A fentebb ismertett eljárások nagyon kifinomult és elegáns módszert írnak le a rák kezelésében szignifikánsan hatásosabb vegyületek előállítására.

Noha a jelen találmány jelenleg legelőnyösebbnek tartott megvalósítási módjait írtuk le, a szakember fel fogja ismerni, hogy a találmányon más és további módosítások végezhetők anélkül, hogy a találmány valódi szellemétől eltávolodnánk, így az ilyen további és más módosítások a csatolt igénypontok által meghatározott körbe tartoznak.

Szabadalmi igénypontok

1. (I) általános képletű vegyület, a képletben
 R^1 jelentése helyettesítetlen vagy helyettesített egyenes vagy elágazó láncú alkil-, alkenil- vagy alkinilcsoport, helyettesítetlen vagy helyettesített aril- vagy heteroarilcsoport, helyettesítetlen vagy helyettesített cikloalkil-, heterocikloalkil-, cikloalkenil- vagy heterocikloalkenilcsoport;
- R^2 jelentése helyettesítetlen vagy helyettesített egyenes vagy elágazó láncú alkil-, alkenil- vagy alkinilcsoport, cikloalkil-, heterocikloalkil-, cikloalkenil-, heterocikloalkenil-, aril-, vagy heteroarilcsoport; vagy
 R^2 jelentése RO-, RS- vagy RR'-N- általános képletű csoport, amelyekben
R jelentése helyettesítetlen vagy helyettesített egyenes vagy elágazó láncú alkil-, alkenil- vagy alkinilcsoport, cikloalkil-, heterocikloalkil-, cikloalkenil-, heterocikloalkenil-, aril- vagy heteroarilcsoport;
- R' jelentése hidrogénatom vagy R fentebb megadott jelentésével azonos;
- R és R' gyűrűs szerkezetté kapcsolódhat össze;
- R^3 jelentése hidrogénatom vagy acil- vagy alkil- vagy alkenil- vagy alkinil- vagy helyettesítetlen vagy helyettesített cikloalkil-, heterocikloalkil-, cikloalkenil- vagy heterocikloalkenilcsoport, vagy helyettesítetlen vagy helyettesített aril- vagy heteroarilcsoport vagy hidroxil-védőcsoport;
- R^4 jelentése hidrogénatom vagy acilcsoport vagy alkil-, alkenil- vagy alkinilcsoport, helyettesítetlen vagy helyettesített cikloalkil-, heterocikloalkil-, cikloalkenil- vagy heterocikloalkenilcsoport, helyettesítetlen vagy helyettesített aril- vagy heteroarilcsoport, vagy hidroxil-védőcsoport;
- R^5 jelentése hidrogénatom vagy acilcsoport vagy alkil-,

- alkenil- vagy alkinilcsoport, helyettesítetlen vagy helyettesített cikloalkil-, heterocikloalkil-, cikloalkenil- vagy heterocikloalkenilcsoport, helyettesítetlen vagy helyettesített aril- vagy heteroarilcsoport vagy hidroxil-védőcsoport;
- R^6 jelentése hidrogénatom vagy acilcsoport vagy alkil-, alkenil- vagy alkinilcsoport, helyettesítetlen vagy helyettesített cikloalkil-, heterocikloalkil-, cikloalkenil- vagy heterocikloalkenilcsoport, helyettesítetlen vagy helyettesített aril- vagy heteroarilcsoport vagy hidroxil-védőcsoport;
- R^5 és R^6 gyűrűs szerkezetté kapcsolódhat össze;
- R^7 jelentése 1-20 szénatomos acilcsoport;
- R^8 jelentése hidrogénatom vagy hidroxil-védőcsoport.

2. Eljárás (I) általános képletű vegyület előállítására, a képletben

- R^1 jelentése helyettesítetlen vagy helyettesített egyenes vagy elágazó láncú alkil-, alkenil- vagy alkinilcsoport, helyettesítetlen vagy helyettesített aril- vagy heteroarilcsoport, helyettesítetlen vagy helyettesített cikloalkil-, heterocikloalkil-, cikloalkenil- vagy heterocikloalkenilcsoport;
- R^2 jelentése helyettesítetlen vagy helyettesített egyenes vagy elágazó láncú alkil-, alkenil- vagy alkinilcsoport, cikloalkil-, heterocikloalkil-, cikloalkenil-, heterocikloalkenil-, aril-, vagy heteroarilcsoport; vagy
- R^2 jelentése RO-, RS- vagy RR'-N- általános képletű csoport, amelyekben
- R jelentése helyettesítetlen vagy helyettesített egyenes vagy elágazó láncú alkil-, alkenil- vagy alkinilcsoport, cikloalkil-, heterocikloalkil-, cikloalkenil-, heterocikloalkenil-, aril- vagy heteroarilcsoport;
- R' jelentése hidrogénatom vagy R fentebb megadott jelentésével azonos;
- R és R' gyűrűs szerkezetté kapcsolódhat össze;

- R^3 jelentése hidrogénatom vagy acil- vagy alkil- vagy alkenil- vagy alkinil- vagy helyettesítetlen vagy helyettesített cikloalkil-, heterocikloalkil-, cikloalkenil- vagy heterocikloalkenilcsoport, vagy helyettesítetlen vagy helyettesített aril- vagy heteroarilcsoport vagy hidroxil-védőcsoport;
- R^4 jelentése hidrogénatom vagy acilcsoport vagy alkil-, alkenil- vagy alkinilcsoport, helyettesítetlen vagy helyettesített cikloalkil-, heterocikloalkil-, cikloalkenil- vagy heterocikloalkenilcsoport, helyettesítetlen vagy helyettesített aril- vagy heteroarilcsoport, vagy hidroxil-védőcsoport;
- R^5 jelentése hidrogénatom vagy acilcsoport vagy alkil-, alkenil- vagy alkinilcsoport, helyettesítetlen vagy helyettesített cikloalkil-, heterocikloalkil-, cikloalkenil- vagy heterocikloalkenilcsoport, helyettesítetlen vagy helyettesített aril- vagy heteroarilcsoport vagy hidroxil-védőcsoport;
- R^6 jelentése hidrogénatom vagy acilcsoport vagy alkil-, alkenil- vagy alkinilcsoport, helyettesítetlen vagy helyettesített cikloalkil-, heterocikloalkil-, cikloalkenil- vagy heterocikloalkenilcsoport, helyettesítetlen vagy helyettesített aril- vagy heteroarilcsoport vagy hidroxil-védőcsoport;
- R^5 és R^6 gyűrűs szerkezetté kapcsolódhat össze;
- R^7 jelentése 1-20 szénatomos acilcsoport;
- R^8 jelentése hidrogénatom vagy hidroxil-védőcsoport;
- azzal jellemezve, hogy
- a) egy (III) általános képletű bakkatin vegyületet, a képletben
- G_1 , G_2 , G_3 vagy G_4 jelentése egymástól függetlenül acil- vagy alkil- vagy alkenil- vagy alkinil- vagy helyettesítetlen vagy helyettesített cikloalkil-, heterocikloalkil-, cikloalkenil- vagy heterocikloalkenilcsoport, vagy helyettesítetlen vagy helyettesített aril- vagy heteroarilcsoport vagy hidroxil-védő-

csoportként metoxi-metil-, metoxi-etil-, 1-etoxi-etil-, benzil-oxi-metil-, (β -trimetil-szilil-etoxi)-metil-, tetrahidropiranyl-, 2,2,2-triklór-etoxi-karbonil-, benzil-oxi-karbonil-, terc-butoxi-karbonil-, 9-fluorenil-metoxi-karbonil-, 2,2,2-triklór-etoxi-metil-, trimetil-szilil-, trietil-szilil-, tripropil-szilil-, dimetil-etil-szilil-, dimetil-terc-butyl-szilil-, dietil-metil-szilil-, dimetil-fenil-szilil- vagy difenil-metil-szilil-csoport;

a fenti acilcsoport acetil-, klór-acetil-, diklór-acetil-, triklór-acetil- vagy trifluor-acetil-, propanoil-, butanoil-, pentanoil-, hexanoil-, heptanoil-, ciklohexánkarbonil-, oktanoil-, nonanoil-, dekanoil-, undekanoil-, dodekanoil-, benzoil-, fenil-acetil-, metoxi-karbonil-, etoxi-karbonil-, propoxi-karbonil- vagy butoxi-karbonil-csoport;

G_3 és G_4 gyűrűs szerkezetté kapcsolódhat össze;

R^7 jelentése a fenti;

bázis jelenlétében egy (V) általános képletű β -laktámmal kapcsolunk, a képletben

G jelentése hidroxil-védőcsoportként metoxi-metil-, metoxi-etil-, 1-etoxi-etil-, benzil-oxi-metil-, (β -trimetil-szilil-etoxi)-metil-, tetrahidropiranyl-, 2,2,2-triklór-etoxi-karbonil-, benzil-oxi-karbonil-, terc-butoxi-karbonil-, 9-fluorenil-metoxi-karbonil-, 2,2,2-triklór-etoxi-metil-, trimetil-szilil-, trietil-szilil-, tripropil-szilil-, dimetil-etil-szilil-, dimetil-terc-butyl-szilil-, dietil-metil-szilil-, dimetil-fenil-szilil-, difenil-metil-szilil-, acetil-, klór-acetil-, diklór-acetil-, triklór-acetil- vagy trifluor-acetil-csoport; és

R^1 és R^2 jelentése a fenti; és

b) a fenti hidroxil-védőcsoportokat eltávolítjuk,

ahol a bázis nátrium-hexametil-diszilazid, kálium-

hexametil-diszilazid, lítium-hexametil-diszilazid, nátrium-diizopropil-amid, kálium-diizopropil-amid, lítium-diizopropil-amid, nátrium-hidrid, kálium-hidrid, lítium-hidrid, kalcium-hidrid, magnézium-hidrid, fenil-lítium, metil-lítium vagy butil-lítium.

3. (II) általános képletű vegyület, a képletben
- R^1 jelentése helyettesítetlen vagy helyettesített egyenes vagy elágazó láncú alkil-, alkenil- vagy alkinilcsoport, helyettesítetlen vagy helyettesített aril- vagy heteroarilcsoport, helyettesítetlen vagy helyettesített cikloalkil-, heterocikloalkil-, cikloalkenil- vagy heterocikloalkenilcsoport;
- R^2 jelentése helyettesítetlen vagy helyettesített egyenes vagy elágazó láncú alkil-, alkenil- vagy alkinilcsoport, cikloalkil-, heterocikloalkil-, cikloalkenil-, heterocikloalkenil-, aril-, vagy heteroarilcsoport; vagy
- R^2 jelentése RO-, RS- vagy RR'-N- általános képletű csoport, amelyekben
- R jelentése helyettesítetlen vagy helyettesített egyenes vagy elágazó láncú alkil-, alkenil- vagy alkinilcsoport, cikloalkil-, heterocikloalkil-, cikloalkenil-, heterocikloalkenil-, aril- vagy heteroarilcsoport;
- R' jelentése hidrogénatom vagy R fentebb megadott jelentésével azonos;
- R és R' gyűrűs szerkezetté kapcsolódhat össze;
- R^3 jelentése hidrogénatom vagy acil- vagy alkil- vagy alkenil- vagy alkinil- vagy helyettesítetlen vagy helyettesített cikloalkil-, heterocikloalkil-, cikloalkenil- vagy heterocikloalkenilcsoport, vagy helyettesítetlen vagy helyettesített aril- vagy heteroarilcsoport vagy hidroxil-védőcsoport;
- R^4 jelentése hidrogénatom vagy acilcsoport vagy alkil-, alkenil- vagy alkinilcsoport, helyettesítetlen vagy helyettesített cikloalkil-, heterocikloalkil-, cikloalkenil- vagy heterocikloalkenilcsoport, helyettesítetlen

- vagy helyettesített aril- vagy heteroarilcsoport, vagy hidroxil-védőcsoport;
- R^6 jelentése hidrogénatom vagy acilcsoport vagy alkil-, alkenil- vagy alkinilcsoport, helyettesítetlen vagy helyettesített cikloalkil-, heterocikloalkil-, cikloalkenil- vagy heterocikloalkenilcsoport, helyettesítetlen vagy helyettesített aril- vagy heteroarilcsoport vagy hidroxil-védőcsoport;
- R^7 jelentése 1-20 szénatomos acilcsoport;
- R^8 jelentése hidrogénatom vagy hidroxil-védőcsoport.

4. Eljárás (II) általános képletű vegyület előállítása, a képletben

- R^1 jelentése helyettesítetlen vagy helyettesített egyenes vagy elágazó láncú alkil-, alkenil- vagy alkinilcsoport, helyettesítetlen vagy helyettesített aril- vagy heteroarilcsoport, helyettesítetlen vagy helyettesített cikloalkil-, heterocikloalkil-, cikloalkenil- vagy heterocikloalkenilcsoport;
- R^2 jelentése helyettesítetlen vagy helyettesített egyenes- vagy elágazó láncú alkil-, alkenil- vagy alkinilcsoport, cikloalkil-, heterocikloalkil-, cikloalkenil-, heterocikloalkenil-, aril-, vagy heteroarilcsoport; vagy
- R^2 jelentése $RO-$, $RS-$ vagy $RR'N-$ általános képletű csoport, amelyekben
- R jelentése helyettesítetlen vagy helyettesített egyenes vagy elágazó láncú alkil-, alkenil- vagy alkinilcsoport, cikloalkil-, heterocikloalkil-, cikloalkenil-, heterocikloalkenil-, aril- vagy heteroarilcsoport;
- R' jelentése hidrogénatom vagy R fentebb megadott jelentésével azonos;
- R és R' gyűrűs szerkezetté kapcsolódhat össze;
- R^3 jelentése hidrogénatom vagy acil- vagy alkil- vagy alkenil- vagy alkinil- vagy helyettesítetlen vagy helyettesített cikloalkil-, heterocikloalkil-, cikloalkenil- vagy heterocikloalkenilcsoport, vagy helyette-

sítetlen vagy helyettesített aril- vagy heteroarilcsoport vagy hidroxil-védőcsoport;

R⁴ jelentése hidrogénatom vagy acilcsoport vagy alkil-, alkenil- vagy alkinilcsoport, helyettesítetlen vagy helyettesített cikloalkil-, heterocikloalkil-, cikloalkenil- vagy heterocikloalkenilcsoport, helyettesítetlen vagy helyettesített aril- vagy heteroarilcsoport, vagy hidroxil-védőcsoport;

R⁶ jelentése hidrogénatom vagy acilcsoport vagy alkil-, alkenil- vagy alkinilcsoport, helyettesítetlen vagy helyettesített cikloalkil-, heterocikloalkil-, cikloalkenil- vagy heterocikloalkenilcsoport, helyettesítetlen vagy helyettesített aril- vagy heteroarilcsoport vagy hidroxil-védőcsoport;

R⁷ jelentése 1-20 szénatomos acilcsoport;

R⁸ jelentése hidrogénatom vagy hidroxil-védőcsoport;

azzal jellemezve, hogy

a) egy (IV) általános képletű bakkatint, a képletben

G₁, G₂ vagy G₄ jelentése egymástól függetlenül acil- vagy alkil- vagy alkenil- vagy alkinil- vagy helyettesítetlen vagy helyettesített cikloalkil-, heterocikloalkil-, cikloalkenil- vagy heterocikloalkenilcsoport, vagy helyettesítetlen vagy helyettesített aril- vagy heteroarilcsoport vagy hidroxil-védőcsoportként metoxi-metil-, metoxi-etil-, 1-etoxi-etil-, benzil-oxi-metil-, (β-trimetil-szilil-etoxi)-metil-, tetrahidropiranyl-, 2,2,2-triklór-etoxi-karbonil-, benzil-oxi-karbonil-, terc-butoxi-karbonil-, 9-fluorenil-metoxi-karbonil-, 2,2,2-triklór-etoxi-metil-, trimetil-szilil-, trietil-szilil-, tripropil-szilil-, dimetil-etil-szilil-, dimetil-terc-butyl-szilil-, dietil-metil-szilil-, dimetil-fenil-szilil- vagy difenil-metil-szilil-csoport; a fenti acilcsoport acetil-, klór-acetil-,

diklór-acetil-, triklór-acetil- vagy trifluor-acetil-, propanoil-, butanoil-, pentanoil-, hexanoil-, heptanoil-, ciklohexánkarbonil-, oktanoil-, nonanoil-, dekanoil-, undekanoil-, dodekanoil-, benzoil-, fenil-acetil-, metoxi-karbonil-, etoxi-karbonil-, propoxi-karbonil- vagy butoxi-karbonil-csoport;

R^7 jelentése a fenti;

bázis jelenlétében egy (V) általános képletű β -laktámmal kapcsolunk, a képletben

G jelentése hidroxil-védőcsoportként metoxi-metil-, metoxi-etil-, 1-etoxi-etil-, benzil-oxi-metil-, (β -trimetil-szilil-etoxi)-metil-, tetrahidropiranyl-, 2,2,2-triklór-etoxi-karbonil-, benzil-oxi-karbonil-, terc-butoxi-karbonil-, 9-fluorenil-metoxi-karbonil-, 2,2,2-triklór-etoxi-metil-, trimetil-szilil-, trietil-szilil-, tripropil-szilil-, dimetil-etil-szilil-, dimetil-terc-butyl-szilil-, dietil-metil-szilil-, dimetil-fenil-szilil-, difenil-metil-szilil-, acetil-, klór-acetil-, diklór-acetil-, triklór-acetil- vagy trifluor-acetil-csoport; és

R^1 és R^2 jelentése a fenti; és

b) a fenti hidroxil-védőcsoportokat eltávolítjuk,

ahol a bázis nátrium-hexametil-diszilazid, kálium-hexametil-diszilazid, lítium-hexametil-diszilazid, nátrium-diizopropil-amid, kálium-diizopropil-amid, lítium-diizopropil-amid, nátrium-hidrid, kálium-hidrid, lítium-hidrid, kalcium-hidrid, magnézium-hidrid, fenil-lítium, metil-lítium vagy butil-lítium.

5. Az 1., 2., 3. vagy 4. igénypont szerinti találmány, ahol

R^1 , R^2 és R jelentése egymástól függetlenül egyenes vagy elágazó láncú 1-10 szénatomos alkilcsoport, egyenes vagy elágazó láncú 2-10 szénatomos alkenilcsoport vagy egyenes vagy elágazó láncú 2-10 szénatomos alkinilcsoport, 3-10 szénatomos cik-

loalkilcsoport, 3-10 szénatomos heterocikloalkilcsoport, 3-10 szénatomos cikloalkenilcsoport, 3-10 szénatomos heterocikloalkenilcsoport, 6-20 szénatomos policikloalkilcsoport, 6-20 szénatomos arilcsoport, 3-15 szénatomos hetroarilcsoport; vagy

R^2 jelentése RO-, RS- vagy RR',N- általános képletű csoport, amelyekben

R jelentése a fenti;

R' jelentése hidrogénatom vagy R fentebb megadott jelentésével azonos;

R és R' gyűrűs szerkezetté kapcsolódhat össze, amely 2-10 szénatomos;

R^3 , R^4 , R^5 és R^6 jelentése egymástól függetlenül hidrogénatom vagy 1-20 szénatomos acilcsoport vagy R fentebb megadott jelentésével azonos, vagy hidroxil-védőcsoport;

amelyben R^1 , R^2 és R mindegyike legalább egy halogénatommal, hidroxil-, amino-, merkaptó-, ciano-, karboxilcsoporttal; alkoxi-, alkil-amino-, dialkil-amino-, alkil-tio-, alkoxi-karbonil-csoporttal, amelyekben az alkilrész 1-15 szénatomos; aril-oxi-, aril-tio-, aril-oxi-karbonil-csoporttal, amelyekben az arilrész 6-20 szénatomos; vagy heteroaril-tio-, heteroaril-oxi-karbonil-csoporttal helyettesített, amelyekben a heteroarilrész 3-15 szénatomos.

6. Az 1., 2., 3. vagy 4. igénypont szerinti találmány, ahol

R^1 jelentése alkilcsoportként metil-, etil-, propil-, izopropil-, butil-, izobutil-, terc-butil-, pentil-, izopentil-, neopentil-, hexil-, izohexil-, heptil-, izoheptil-, oktil-, izooktil-, ciklohexil-metil-, ciklohexil-etil-, benzil-, fenil-etil-, ciklopropil-, ciklobutil-, ciklopentil-, ciklohexil-, cikloheptil-, ciklo-oktil- vagy adamantilcsoport, vagy alkenilcsoportként vinil-, allil-, izobutenil-, krotil-, 2-fenil-etenil-, 2-furil-etenil-, 2-pirrolil-etenil-, 2-piridil-etenil-,

2-tienil-etil-csoport vagy helyettesített vagy helyettesítetlen alkinilcsoportként etinil- vagy propargil-csoport, vagy arilcsoportként fenil-, tolil-, 4-metoxi-fenil-, 3,4-dimetoxi-fenil-, 4-fluor-fenil-, 4-(trifluor-metil)-fenil-, 4-klór-fenil- vagy naftilcsoport; vagy heteroarilcsoportként furil-, pirrolil- vagy piridilcsoport, vagy cikloalkenilcsoportként ciklopentenil-, ciklohexenil- vagy cikloheptenilcsoport, vagy heterocikloalkilcsoportként oxiranil-, pirrolidinil-, piperidinil-, tetrahydrofural- vagy tetrahydropyranilcsoport, vagy heterocikloalkenilcsoportként dihydrofural-, dihydropyrryl-, dihydropyranil- vagy dihydropyridilcsoport;

R^2 jelentése helyettesítetlen vagy helyettesített alkyl-, alkenil-, alkinil-, aril- vagy heteroarilcsoportként fenil-, tolil-, 4-fluor-fenil-, 4-klór-fenil-, 4-metoxi-fenil-, bifenil-, 1-naftil-, 2-naftil-, izopropil-, izobutil-, neopentil-, hexil-, heptil-, ciklohexil-, ciklohexil-metil-, benzil-, fenil-etil-, fenil-etenil-, krotil-, allyl-, vinyl-, propargil-, piridinil-, furil-, tienil-, pirrolidinil- vagy piperidinilcsoport; vagy

R^2 jelentése RO-, RS- vagy RR'- általános képletű csoport, amelyekben

R jelentése helyettesítetlen vagy helyettesített alkyl-csoportként metil-, etil-, propil-, izopropil-, butil-, izobutil-, terc-butyl-, pentil-, izopentil-, neopentil-, hexil-, izohexil-, heptil-, izoheptil-, oktil-, izooktil-, ciklopropil-, ciklobutil-, ciklopentil-, ciklohexil-, cikloheptil-, ciklooktil- vagy adamantil-csoport, vagy alkenilcsoportként vinyl- vagy allyl-csoport, vagy arilcsoportként fenil- vagy naftil-csoport, vagy heteroarilcsoportként furil-, pirrolil- vagy piridilcsoport, vagy cikloalkenilcsoportként ciklopentenil-, ciklohexenil- vagy cikloheptenilcsoport, vagy heterocikloalkilcsoportként oxiranil-, tetrahydrofural-, pirrolidinil-, piperidinil- vagy tetrahydropyranilcsoport, vagy heterocikloalkenilcsoportként

dihidrofuril-, dihidropirrolil-, dihidropiranyl-,
dihidropiridilcsoport;

R' jelentése hidrogénatom vagy R fentebb megadott jelen-
tésével azonos;

gyűrűs RR'N- általános képletű csoportként aziridino-,
azetidino-, pirrolidino-, piperidino- vagy
morfolinocsoport;

R⁸ fenti hidroxil-védőcsoportja metoxi-metil-, metoxi-etil-,
1-etoxi-etil-, benzil-oxi-metil-, [β -(trimetil-
-szilil)-etoxi]-metil-, tetrahidropiranyl-, 2,2,2-
-triklór-etoxi-karbonil-, benzil-oxi-karbonil-,
terc-butoxi-karbonil-, 9-fluorenil-metoxi-karbo-
nil-, 2,2,2-triklór-etoxi-metil-, trimetil-
-szilil-, trietil-szilil-, tripropil-szilil-,
dimetil-etil-szilil-, dimetil-(terc-butil)-szilil-,
dietil-metil-szilil-, dimetil-fenil-szilil- vagy
difenil-metil-szilil-csoport;

a fenti acilcsoport acetil-, klór-acetil-, diklór-acetil-,
triklór-acetil- vagy trifluor-acetil-, propanoil-,
butanoil-, pentanoil-, hexanoil-, heptanoil-,
ciklohexánkarbonil-, oktanoil-, nonanoil-, deka-
noil-, undekanoil-, dodekanoil-, benzoil-, fenil-
-acetil-, naftalin-karbonil-, indolacetil-, metoxi-
-karbonil-, etoxi-karbonil-, propoxi-karbonil- vagy
butoxi-karbonil-csoport; és

R⁵ és R⁶ a taxánváz két oxigénatomjával gyűrűs szerkezetet
képez, ahol a gyűrűs szerkezet karbonát, metil-
-acetál, etil-acetál, propil-acetál, butil-acetál,
fenil-acetál, dimetil-ketál, dietil-ketál, dipro-
pil-ketál vagy dibutil-ketál.

7. Az 1., 2., 3. vagy 4. igénypont szerinti találmány,
ahol

R¹ jelentése fenil-, tolil-, 4-metoxi-fenil-, 3,4-dimetoxi-
-fenil-, 4-fluor-fenil-, 4-(trifluor-metil)-fenil-, 4-
-hidroxif-fenil-, 1-naftil-, 2-naftil-, piridil-, furil-,
tienil-, pirrolil-, N-metil-pirrolil-, 2-fenil-etenil-,

2-furil-etenil-, 2-piridil-etenil-, 2-tienil-etenil-, 2-fenil-etil-, 2-ciklohexil-etil-, ciklohexil-metil-, propil-, izopropil-, izobutil-, terc-butil-, izobutenil-, krotil- vagy ciklohexilcsoport;

R^2 jelentése fenil-, tolil-, 4-fluor-fenil-, 4-klór-fenil-, 4-metoxi-fenil-, bifenil-, 1-naftil-, 2-naftil-, izopropil-, izobutil-, neopentil-, hexil-, heptil-, ciklohexil-, ciklohexil-metil-, benzil-, fenil-etil- vagy fenil-etenil-csoport; vagy

R^2 jelentése RO- általános képletű csoport, amelyben R jelentése metil-, etil-, propil-, izopropil-, butil-, izobutil-, terc-butil-, pentil-, izopentil-, neopentil-, hexil-, izohexil-, ciklohexil-, fenil-, benzil- vagy 9-fluorenil-metil-csoport; vagy

R^2 jelentése RR'N-általános képletű csoportként metil-amino-, etil-amino-, propil-amino-, izopropil-amino-, butil-amino-, izobutil-amino-, terc-butil-amino-, neopentil-amino-, ciklohexil-amino-, fenil-amino- vagy benzil-amino-, dimetil-amino-, dietil-amino-, dipropil-amino-, dibutil-amino- dipentil-amino-, dihexil-amino-, diciklohexil-amino-, metil-terc-butil-amino-, ciklohexil-metil-amino-, metil-fenil-amino-, pirrolidino-, piperidino- vagy morfolinocsoport;

R^3 és R^4 jelentése hidrogénatom, acetyl-, klór-acetyl-, diklór-acetyl-, triklór-acetyl- vagy trifluor-acetyl-, benzoil-, fenil-acetyl-, propanoil-, ciklopropánkarbonil-, akrilol- vagy krotil-, cinnamoil-, allil-, benzil-, metoxi-metil-, metoxi-etyl-, 1-etoxi-etyl-, tetrahidropiranil-, 2,2,2-triklór-etoxi-karbonil-, benzil-oxi-karbonil-, terc-butoxi-karbonil-, 9-fluorenil-metoxi-karbonil-, trimetil-szilil-, trietyl-szilil-, terc-butil-dimetil-szilil-csoport;

R^5 jelentése hidrogénatom, acetyl-, klór-acetyl-, allil-, benzil-, akrilol-, krotil- vagy cinnamoilcsoport és

R^6 jelentése hidrogénatom;

amikor R^5 és R^6 gyűrűs szerkezetté kapcsolódik össze, jelen-

tése karbonil-, propilidén-, butilidén-, pentilidén-, fenil-metilidén-, dimetil-metilidén-, dietil-metilidén-, dipropil-metilidén-, dibutil-metilidén-, metoxi-metilidén-, etoxi-metilidén-, metilén-, etilén- vagy propilén-csoport;

R^7 jelentése benzoil- vagy ciklohexánkarbonilcsoport;

R^8 jelentése hidrogénatom, 1-etoxi-etil-, 2,2,2-triklór-etoxi-karbonil-, trimetil-szilil-, trietil-szilil- vagy terc-butil-dimetil-szilil-csoport,

G_1 és G_2 jelentése acetil-, klór-acetil-, diklór-acetil-, triklór-acetil- vagy trifluor-acetil-, benzoil-, fenil-acetil-, akrilol- vagy krotol-, cinnamol-, allil-, benzil-, metoxi-metil-, metoxi-etil-, 1-etoxi-etil-, tetrahidropiranol-, 2,2,2-triklór-etoxi-karbonil-, benzil-oxi-karbonil-, terc-butoxi-karbonil-, 9-fluorenil-metoxi-karbonil-, trimetil-szilil-, trietil-szilil-, terc-butil-dimetil-szilil-csoport;

G_3 jelentése acetil-, klór-acetil-, allil-, benzil-, akrilol-, krotol- vagy cinnamolcsoport és

G_4 jelentése hidrogénatom; vagy

G_3 és G_4 gyűrűs szerkezetté kapcsolódik össze, és az összekapcsolódott G_3 - G_4 jelentése karbonil-, propilidén-, butilidén-, pentilidén-, fenil-metilidén-, dimetil-metilidén-, dietil-metilidén-, dipropil-metilidén-, dibutil-metilidén-, metoxi-metilidén-, etoxi-metilidén-, metilén-, etilén- vagy propilén-csoport;

G jelentése 1-etoxi-etil-, 2,2,2-triklór-etoxi-karbonil-, trimetil-szilil-, trietil-szilil- vagy terc-butil-dimetil-szilil-csoport.

8. Az 1., 2., 3. vagy 4. igénypont szerinti találmány, ahol

R^1 jelentése fenil-, 4-metoxi-fenil-, 3,4-dimetoxi-fenil-, 4-fluor-metil-, 4-(trifluor-metil)-fenil-, furil-, 2-

fenil-etenil-, 2-fenil-etil-, 2-ciklohexil-etil-, 2-furil-etenil-, 2-fenil-etil-, 2-ciklohexil-etil-, ciklohexil-metil-, ciklohexil-, izobutil-, izobutenil- vagy krotilcsoport;

R^2 jelentése fenil-, tolil-, 4-metoxi-fenil-, bifenil-, 1-naftil-, 2-naftil-, izobutil-, pentil-, neopentil-, hexil-, ciklohexil-, ciklohexil-metil-, benzil-, fenil-etil- vagy fenil-etenil-csoport, vagy

R^2 jelentése RO- általános képletű csoport, amelyben R jelentése metil-, etil-, butil-, terc-butil-, ciklohexil-, fenil- vagy benzilcsoport; vagy

R^2 jelentése $RR'N$ - általános képletű csoportként etil-amino-, terc-butil-amino-, fenil-amino-, benzil-amino-, dimetil-amino- vagy morfolinocsoport;

R^3 jelentése hidrogénatom, trietil-szilil- vagy 2,2,2-triklór-etoxi-karbonil-csoport;

R^4 jelentése hidrogénatom, acetyl-, propanoil-, ciklopropán-karbonil- vagy 2,2,2-triklór-etoxi-karbonil-csoport;

R^5 jelentése hidrogénatom;

R^6 jelentése hidrogénatom;

R^7 jelentése benzoil- vagy ciklohexánkarbonilcsoport;

R^8 jelentése hidrogénatom, 1-etoxi-etil-csoport,

G_1 jelentése trietil-szilil- vagy 2,2,2-triklór-etoxi-karbonil-csoport;

G_2 jelentése acetyl-csoport vagy 2,2,2-triklór-etoxi-karbonil-csoport;

G_3 jelentése acetyl-csoport;

G_4 jelentése hidrogénatom; vagy

G_3 és G_4 karbonátcsoporttá kapcsolódik össze;

G jelentése 1-etoxi-etil-, trietil-szilil- vagy terc-butil-dimetil-szilil-csoport;

a bázis nátrium-hexametil-diszilazid, kálium-hexametil-diszilazid, lítium-hexametil-diszilazid, nátrium-diizopropil-amid, kálium-diizopropil-amid, lítium-diizopropil-amid, nátrium-hidrid, kálium-hidrid, lítium-hidrid, fenil-lítium, metil-lítium- vagy butil-lítium.

9. Az 1., 2., 3. vagy 4. igénypont szerinti találmány, ahol

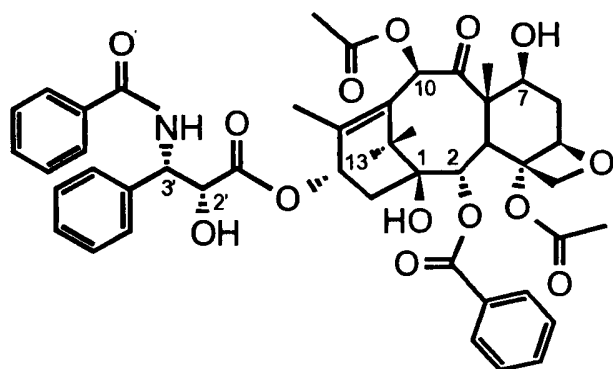
- R¹ jelentése fenil-, izobutil-, izobutenil- vagy krotil-csoport;
  - R² jelentése fenil- vagy terc-butoxi-csoport;
  - R³ jelentése hidrogénatom, trietil-szilil- vagy 2,2,2-triklór-etoxi-karbonil-csoport;
  - R⁴ jelentése hidrogénatom, acetyl-, propanoil-, ciklopropán-karbonil- vagy 2,2,2-triklór-etoxi-karbonil-csoport;
  - R⁵ jelentése hidrogénatom;
  - R⁶ jelentése hidrogénatom;
  - R⁷ jelentése benzoilcsoport;
  - R⁸ jelentése hidrogénatom vagy 1-etoxi-etyl-csoport,
  - G₁ jelentése trietil-szilil- vagy 2,2,2-triklór-etoxi-karbonil-csoport;
  - G₂ jelentése acetyl- vagy 2,2,2-triklór-etoxi-karbonil-csoport;
  - G₃ jelentése acetyl-csoport;
  - G₄ jelentése hidrogénatom; vagy
  - G₃ és G₄ karbonátcsoporttá kapcsolódik össze;
  - G jelentése 1-etoxi-etyl-csoport;
- a bázis hexametyl-diszilazid, kálium-hexametyl-diszilazid, lítium-hexametyl-diszilazid vagy lítium-diizopropil-amid.

10. Antineoplasztikus hatású gyógyászati készítmény, amely 1. vagy 3. igénypont szerinti vegyületet és fiziológiásan elfogadható hordozót tartalmaz.

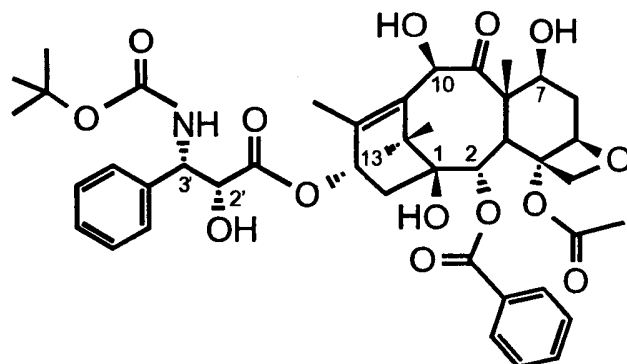
11. Eljárás méhrákos, mellrákos, nem-kissejtes tüdőrákos vagy vastagbélrákos daganatok kezelésére, azzal jellemezve, hogy egy betegnek az 1. vagy 3. igénypont szerinti vegyület daganat ellen hatásos mennyiségét adagoljuk.

A meghatalmazott

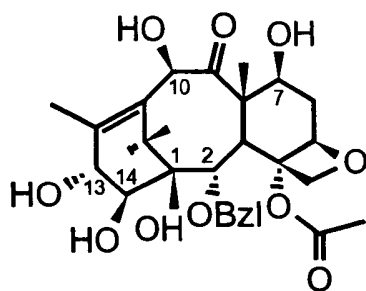
GODOLLE, KÉKES, MÉSZÁROS & SZABÓ
Szabadalmi és Védjegy Iroda
1024 Budapest, Keleti Károly u. 13/b
Mészáros Enikő
szabadalmi ügyvivő

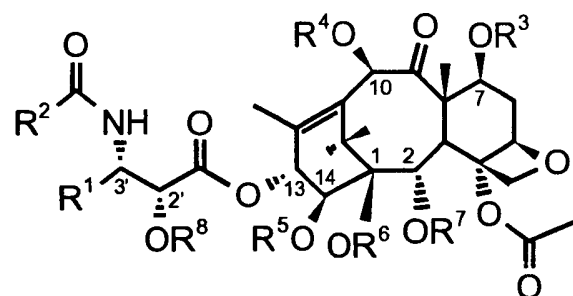
(A)

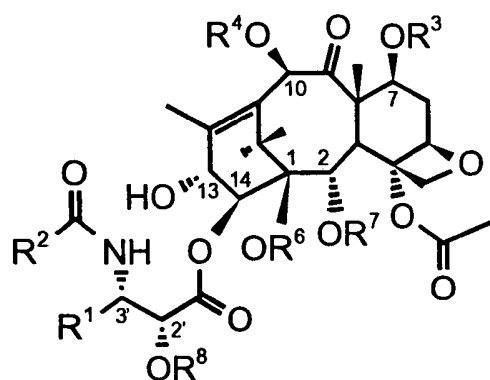
(B)

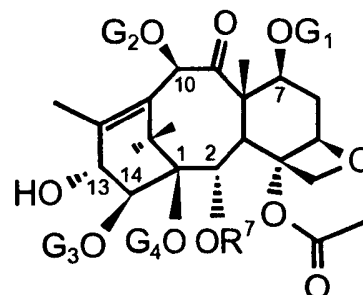
(C)

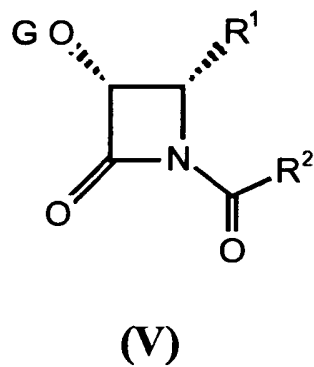
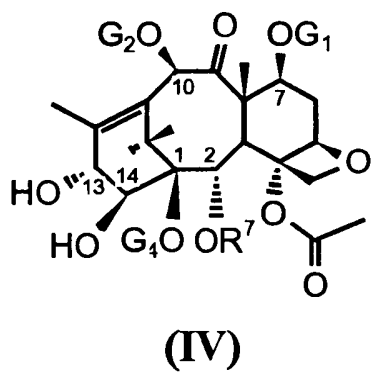
(I)

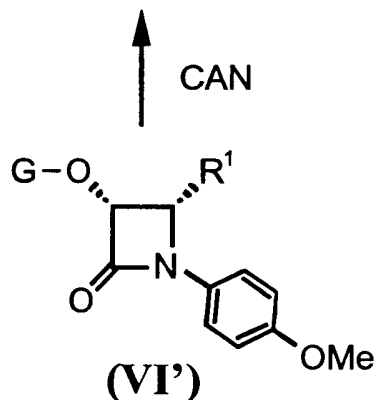
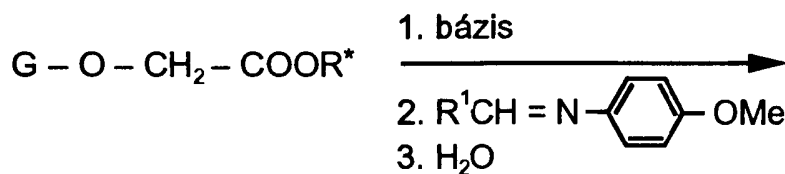
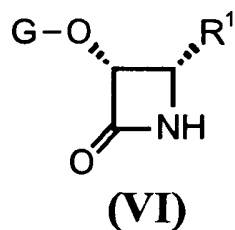
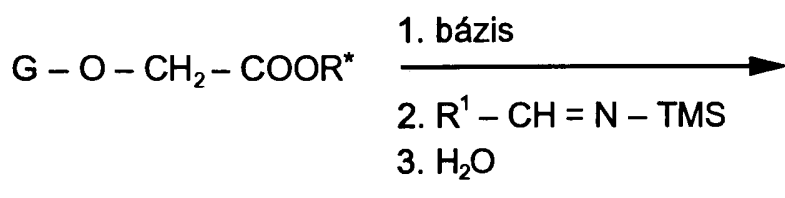
(II)

(III)

1. reakcióvázlat

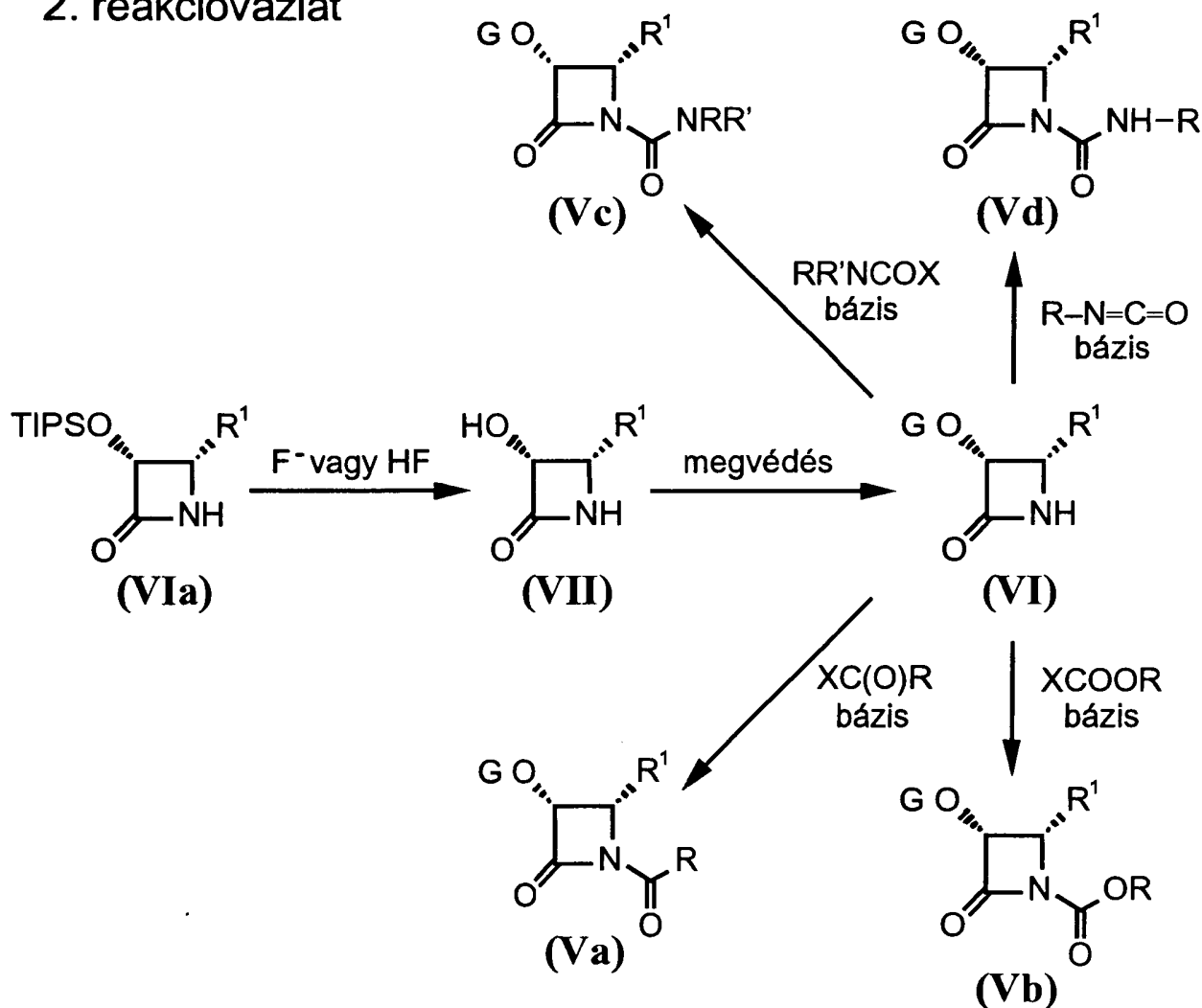

2042/95

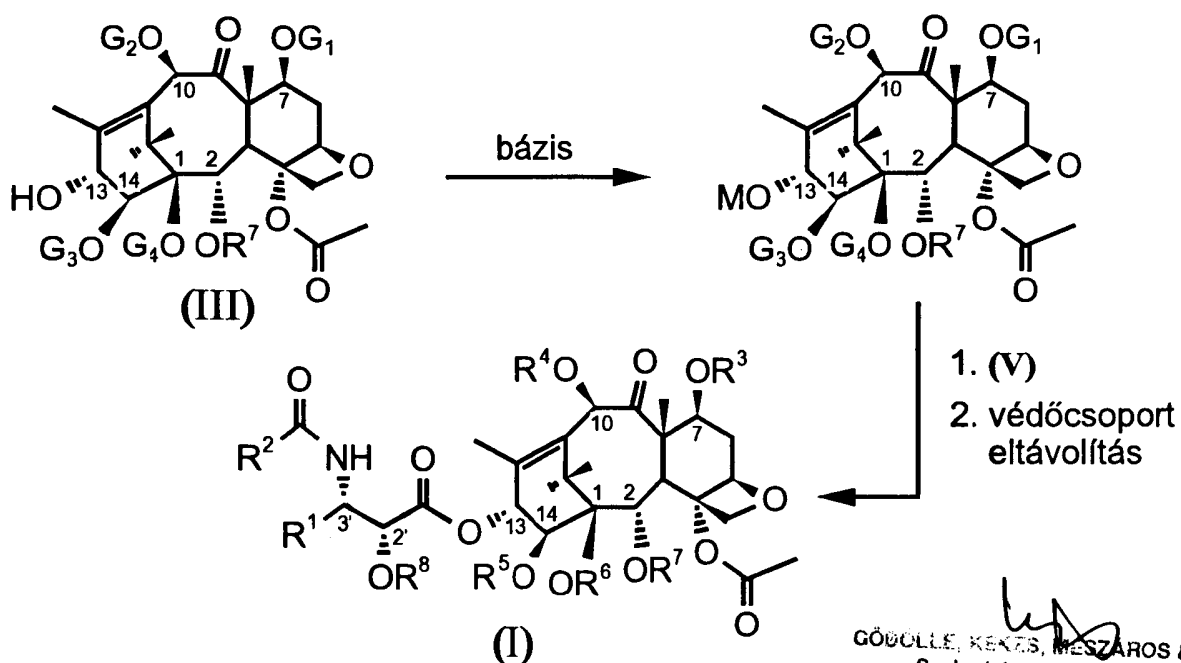
KÖZZÉTÉTELI
PÉLDÁNY

4/3

2. reakcióvázlat

3. reakcióvázlat

GÖBÖLLE, KÉNTS, Mészáros & SZABÓ
Szabadalmi és Védjegy Iroda
1024 Budapest, Keleti Károly u. 13/b
Mészáros Enikő
szabadalmi ügyvivő

4. reakcióvázlat

